CBSE Class 10 Gujarati 2026-27

Sample Paper with Solutions

Conducted by the Central Board of Secondary Education (CBSE)

Time Allowed: 3 hours **Maximum Marks: 80**

General Instructions

(i) This Question paper is divided in two parts.

(ii) **Part A** - Objective type questions (MCQ) and very short question. Q.1, Q.2, Q.3, Q.4, Q.5 are of **1** mark each.

(iii) Total Marks of Part A = **34**.

(iv) **Part B** - Subjective, Descriptive questions. As per the instructions given, the questions and answers of this section have to be written.

(v) Do not mention your identity or the place you reside in the answer to the letter writing question. In case name or address is mentioned in the question, you will have to use the same in your answer.

(vi) Total Marks of Part B = **46**.

(vii) Question paper: **80** Marks.

(viii) Please write down the serial number of the question before attempting it.

PART A (34): Advanced Reading Skill (10 marks)

Q.1 and Q.2 (5x1 = 5 each)

1(I). પ્રશ્ન-1 નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચી, તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો યોગ્ય વિકલ્પ શોધીને જવાબ લખો.

પ્રકૃતિની વિવિધતા અપાર છે. એમાં નિશારાણી આપણા માટે સોનેરી શમણાની ભેટ લઈને આવે છે. રાત્રિના રૂપ રંગ જુદાજુદા હોય છે. પૂર્ણ ચંદ્રની પૂનમની રાતના ખૂબ ગુણગાન ગવાયાં છે. સામાન્ય રીતે આપણને પૂનમની રાત ખૂબ ગમતી હોય છે. કવિઓ પૂનમની રાતનું વર્ણન કરતા થાકતા નથી. તેમ છતાં કુદરતે અમાસની રાત પણ સાથે બનાવી છે. કુદરતના રહસ્યને કોણ માપી શકે? બધી જ રાતો પૂનમની હોય તો એનું મૂલ્ય રહે ખરું? અમાસની અંધારી રાત છે તેથી જ પૂનમની અજવાળી રાતનું મહત્ત્વ છે. અમાસની અંધારી રાત પણ પ્રકૃતિની અદ્‌ભુત ભેટ છે. અમાસની કાજળઘેરી રાતે આકાશમાં તારાઓની મહેફિલ જામે છે. તારા મંડળો જુદાજુદા આકારો ધારણ કરીને અંધારી રાતે આકાશની શોભા વધારે છે. સ્થિર પ્રકાશ ફેલાવતા ગ્રહોનું તેજ આંખોને ઠારે છે. કોઈ શ્યામ રંગની સ્ત્રીએ આભલા ભરેલી સાડી પહેરી હોય એવી અંધારી રાત દીપી ઊઠે છે. અંધારી રાતે આકાશગંગા અને નિહારિકાના તેજ વધુ પ્રભાવશાળી લાગે છે. આકાશમાં ચંદ્રનું ક્યાંય નામ નિશાન હોતું નથી. પૃથ્વી પર ચોમેર અંધકારનું સામ્રાજ્ય છવાઈ જાય છે. અંધારી રાતે તારલિયાના પ્રકાશમાં વનની વાટે પ્રવાસ કરતા વટેમાર્ગુઓને ભયમિશ્રિત રોમાંચનો અનુભવ થાય છે.

નિશારાણી આપણા માટે શું લઈને આવે છે? [1 mark]

(A) શમણાની ભેટ

(B) રમણાની ભેટ

(C) ખામણાની ભેટ

(D) દામણાની ભેટ

Correct Answer: (A) શમણાની ભેટ

Solution:

Concept:

- The question asks: What does nisharani (the queen of the night) bring for us, according to the passage?
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact The first lines of the passage say that nisharani brings 'soneri shamanani bhet', the gift of golden dreams.

Step 2: Check option (A) Option (A) is શમણાની ભેટ.
The passage says exactly this: nisharani brings 'સોનેરી શમણાની ભેટ' (the gift of golden dreams). So this matches the text word for word.
So option (A) is CORRECT.

Step 3: Check option (B) Option (B) is રમણાની ભેટ.
The word 'રમણા' does not appear in the passage. It only looks like 'શમણા'. The passage never speaks of a gift of play or amusement.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is ખામણાની ભેટ.
'ખામણા' is not used in the passage at all. It is a look-alike word that only changes the first letter.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is દામણાની ભેટ.
'દામણા' is not used in the passage. It is another look-alike word, so it cannot be the gift of the night.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (A) શમણાની ભેટ.

Quick Tip to Solve: Look at the second sentence of the passage and see what nisharani brings.

1(II). કોનાં ખૂબ ગુણગાન ગવાયાં છે? [1 mark]

(A) અમાસની રાતના

(B) પૂનમની રાતના

(C) વરસાદની રાતના

(D) દરેક રાતના

Correct Answer: (B) પૂનમની રાતના

Solution:

Concept:

- The question asks: Whose praises have been sung a great deal, according to the passage?
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact The passage says 'પૂર્ણ ચંદ્રની પૂનમની રાતના ખૂબ ગુણગાન ગવાયાં છે', and that poets never tire of describing the full-moon night.

Step 2: Check option (A) Option (A) is અમાસની રાતના.
The new-moon night is described as a dark night with its own beauty, but the passage does not say that songs of praise are sung for it.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is પૂનમની રાતના.
This is stated directly: the full-moon night (પૂનમની રાત) has been praised a lot, and poets never get tired of describing it.
So option (B) is CORRECT.

Step 4: Check option (C) Option (C) is વરસાદની રાતના.
Rainy nights are not mentioned anywhere in the passage.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is દરેક રાતના.
The passage separates the praised full-moon night from the dark new-moon night, so it does not say that every night is praised.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (B) પૂનમની રાતના.

Quick Tip to Solve: Find the sentence that has the word 'ગુણગાન'.

1(III). 'પૂનમ' નો વિરોધી શબ્દ લખો. [1 mark]

(A) હમાસ

(B) સમાસ

(C) અમાસ

(D) ધમાસ

Correct Answer: (C) અમાસ

Solution:

Concept:

- The question asks: Write the opposite word of 'પૂનમ' (full-moon night).

- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact Full-moon night is પૂનમ, and the night with no moon at all is અમાસ. The passage itself contrasts the two.

Step 2: Check option (A) Option (A) is હમાસ.
'હમાસ' is not a Gujarati word for a night of the month. It only sounds close to 'અમાસ'.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is સમાસ.
'સમાસ' is a grammar term meaning a compound word. It has nothing to do with the moon.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is અમાસ.
'અમાસ' is the new-moon night when the moon is not seen. It is the exact opposite of પૂનમ, and the passage contrasts them in the same lines.
So option (C) is CORRECT.

Step 5: Check option (D) Option (D) is ધમાસ.
'ધમાસ' is not a word for a lunar night. It only rhymes with the correct answer.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (C) અમાસ.

Quick Tip to Solve: Think of the dark night that comes at the other end of the lunar month.

1(IV). અંધારી રાતે શું પ્રભાવશાળી લાગે છે ?. [1 mark]

(A) તારાના તેજ

(B) ચંદ્રના તેજ

(C) સૂર્યના તેજ

(D) નિહારિકાના તેજ

Correct Answer: (D) નિહારિકાના તેજ

Solution:

Concept:

- The question asks: What looks more impressive on a dark night, according to the passage?
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact The passage says 'અંધારી રાતે આકાશગંગા અને નિહારિકાના તેજ વધુ પ્રભાવશાળી લાગે છે'.

Step 2: Check option (A) Option (A) is તારાના તેજ.
The passage speaks about the gathering of stars and the calm light of planets, but the word 'પ્રભાવશાળી' is used for the Milky Way and nebulae, not for star light.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is ચંદ્રના તેજ.
The passage says the moon is nowhere to be seen on the dark night, so its light cannot be the answer.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is સૂર્યના તેજ.
The sun is not visible at night, and the passage does not mention it.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is નિહારિકાના તેજ.

This is the exact wording of the passage: the light of the Milky Way and the nebulae looks more impressive on a dark night.
So option (D) is CORRECT.

Step 6: Conclusion The correct option is (D) નિહારિકાના તેજ.

Quick Tip to Solve: Look for the word 'પ્રભાવશાળી' in the passage.

1(V). વટેમાર્ગુઓને શું થાય છે ? [1 mark]

(A) જયમિશ્રિત રોમાંચ

(B) ક્રોધમિશ્રિત રોમાંચ

(C) આનંદમિશ્રિત રોમાંચ

(D) ભયમિશ્રિત રોમાંચ

Correct Answer: (D) ભયમિશ્રિત રોમાંચ

Solution:

Concept:

- The question asks: What do the travellers (vatemargu) feel on a dark night?
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact The last sentence says that travellers going through a forest in starlight feel 'ભયમિશ્રિત રોમાંચ', a thrill mixed with fear.

Step 2: Check option (A) Option (A) is જયમિશ્રિત રોમાંચ.
'જય' means victory. Nothing in the passage speaks of victory.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is ક્રોધમિશ્રિત રોમાંચ.
'ક્રોધ' means anger. The travellers are not angry, they are only nervous in the dark.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is આનંદમિશ્રિત રોમાંચ.
The passage does not say the thrill is mixed with joy. It says it is mixed with fear.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is ભયમિશ્રિત રોમાંચ.
This matches the last sentence exactly: travellers feel a thrill mixed with fear (ભય).
So option (D) is CORRECT.

Step 6: Conclusion The correct option is (D) ભયમિશ્રિત રોમાંચ.

Quick Tip to Solve: Read the last sentence of the passage.

2(I). પ્રશ્ન-2 નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચી, તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો યોગ્ય જવાબ લખો.

પૃથ્વી, જળ, તેજ, વાયુ અને આકાશ આ પાંચ તત્ત્વો વડે પ્રકૃતિ બનેલી છે. મનુષ્ય અને તેની આસપાસનું સમગ્ર જગત પ્રકૃતિની દેન છે. માનવજીવન પણ મોટાભાગે પ્રકૃતિ પર આધારિત છે અને પ્રકૃતિને આધીન પણ છે. તેથી મનુષ્ય અને પ્રકૃતિ એકબીજાથી અભિન્ન છે. આપણું જીવન આદિકાળથી પ્રકૃતિની સાથે વણાયેલું રહ્યું છે. પ્રકૃતિ જીવનભર આપણો સાથ નિભાવે છે. આપણું જીવન સંપૂર્ણપણે પ્રકૃતિ પર નિર્ભર હોવા છતાં આપણે તેની સંભાળ રાખતા નથી. આપણી બેદરકારીને લીધે હવા, પાણી અને અવાજનું પ્રદૂષણ વધી રહ્યું છે; તેથી પ્રકૃતિનું સંતુલન ખોરવાઈ ગયું છે. ગ્લોબલ વોર્મિંગનું પ્રમાણ સતત વધી રહ્યું છે. ગ્લોબલ વોર્મિંગના કારણે ધ્રુવ પ્રદેશો પરનો બરફ ઝડપથી ઓગળી રહ્યો છે અને સમુદ્રોની સપાટીમાં ભયજનક હદે વધારો થઈ રહ્યો છે. સમુદ્ર કિનારા પર વસેલા તમામ મોટા નગરો એક દિવસ સમુદ્રમાં સમાઈ જશે એવો ભય ઊભો થયો છે. વિકાસને નામે આપણે શહેરીકરણ પાછળ આંધળી દોટ મૂકી છે. વાહનો, ઉદ્યોગો અને સુખ સગવડના સાધનોને લીધે હવામાં ધુમાડો અને કાર્બનની માત્રા દિવસે દિવસે વધતી જાય છે. ઉદ્યોગો અને શહેરોના વિકાસ માટે ખેતરો અને જંગલોનો બેફામ ભોગ લેવાઈ રહ્યો છે. એનાથી પ્રાકૃતિક સંતુલન ખોરવાઈ ગયું છે. તેને લીધે અતિવૃષ્ટિ અને ભૂકંપ, સુનામી જેવી કુદરતી આફતોનું પ્રમાણ અને તીવ્રતામાં પ્રચંડ વધારો થયો છે.

પ્રકૃતિના પાંચ તત્ત્વો કયા છે? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: Which are the five elements of nature?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from The first sentence of the passage lists them.

Step 2: Write the answer in Gujarati પૃથ્વી, જળ, તેજ, વાયુ અને આકાશ પ્રકૃતિના પાંચ તત્ત્વો છે.
In English: Earth, water, fire (light), air and space are the five elements of nature.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Name all five: પૃથ્વી, જળ, તેજ, વાયુ, આકાશ.
2. Write them as one complete sentence.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Read the very first sentence of the passage.

2(II). મનુષ્ય અને પ્રકૃતિ કેમ અભિન્ન છે? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: Why are human beings and nature inseparable (abhinna)?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from The third sentence gives the reason, and the next one ends with the conclusion 'તેથી મનુષ્ય અને પ્રકૃતિ એકબીજાથી અભિન્ન છે'.

Step 2: Write the answer in Gujarati માનવજીવન મોટાભાગે પ્રકૃતિ પર આધારિત છે અને પ્રકૃતિને આધીન પણ છે, તેથી મનુષ્ય અને પ્રકૃતિ અભિન્ન છે.
In English: Human life depends largely on nature and is also under its control, so humans and nature cannot be separated.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Human life depends on nature.
2. Human life is also under nature's control.
3. Therefore the two are inseparable.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Find the sentence that ends with 'તેથી'.

2(III). ગ્લોબલ વોર્મિંગનું પ્રમાણ કેમ વધી રહ્યું છે? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: Why is the level of global warming rising?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from The passage links the rise in global warming to the growing pollution caused by our carelessness.

Step 2: Write the answer in Gujarati હવા, પાણી અને અવાજનું પ્રદૂષણ વધી રહ્યું છે તેથી ગ્લોબલ વોર્મિંગનું પ્રમાણ વધી રહ્યું છે.
In English: Air, water and noise pollution are increasing, so global warming is increasing.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Pollution of air, water and sound is rising.
2. The cause is our carelessness.
3. This upsets the balance of nature and raises global warming.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Look at the sentence that begins with 'આપણી બેદરકારીને લીધે'.

2(IV). 'ઝડપથી'નો વિરોધી લખો? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: Write the opposite of 'ઝડપથી' (quickly).
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from The passage says the polar ice is melting 'ઝડપથી'. Its opposite is the word for a slow pace.

Step 2: Write the answer in Gujarati ધીમેથી
In English: Slowly.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. 'ઝડપથી' means fast.
2. The opposite word is 'ધીમેથી' (slowly).

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Think of the word that means 'at a slow speed'.

2(V). કાર્બનની માત્રા શા માટે વધે છે? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: Why does the amount of carbon increase?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from The passage says vehicles, industries and comfort devices put smoke and carbon in the air.

Step 2: Write the answer in Gujarati વાહનો, ઉદ્યોગો અને સુખ સગવડના સાધનોને લીધે કાર્બનની માત્રા વધે છે.
In English: Vehicles, industries and the equipment used for comfort raise the amount of carbon.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Vehicles.
2. Industries.
3. Comfort and convenience equipment.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Find the line that mentions 'ધુમાડો અને કાર્બનની માત્રા'.

PART A: Literature (8 marks)

Q.3 and Q.4: any four of the given questions (4x1 = 4 each)

3(I). પ્રશ્ન-3 નીચેના પ્રશ્નોના એક-એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (ગમે તે ચાર)
મીરાંબાઇના પદો શેનાં માટે જાણીતાં છે? [1 mark]

(A) તાલ અને લય માટે

(B) સંતહૃદયની સંવેદનાની તીવ્રતા અને ભાષાની સાદગી માટે

(C) મારવાડી અને ગુજરાતી ભાષાના મિશ્રણ માટે

(D) નારીભાવના માટે

Correct Answer: (B) સંતહૃદયની સંવેદનાની તીવ્રતા અને ભાષાની સાદગી માટે

Solution:

Concept:

- The question asks: What are the padas of Mirabai famous for?
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact This is a textbook fact. The official key says Mirabai's padas are known for the intensity of a saint's heartfelt feeling and the simplicity of language.

Step 2: Check option (A) Option (A) is તાલ અને લય માટે.
Rhythm and beat are features of many songs, but they are not what the textbook says her padas are known for.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is સંતહૃદયની સંવેદનાની તીવ્રતા અને ભાષાની સાદગી માટે.
This is the textbook answer: her padas are known for the intensity of a saintly heart's feeling and the plainness of their language.

So option (B) is CORRECT.

Step 4: Check option (C) Option (C) is મારવાડી અને ગુજરાતી ભાષાના મિશ્રણ માટે.
Her language does carry Marwari and Gujarati colour, but the official key does not choose this as the thing her padas are known for.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is નારીભાવના માટે.
Her padas express devotion to Krishna, not a general feminine sentiment, so this is not the key.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (B) સંતહૃદયની સંવેદનાની તીવ્રતા અને ભાષાની સાદગી માટે.

Quick Tip to Solve: Recall what the textbook lesson says about the feeling and the language of Mirabai's padas.

3(II). 'જીવન અંજલિ થાજો' કાવ્યના કવિનું ઉપનામ જણાવો. [1 mark]

(A) દ્વૈપાયન

(B) ઉપાયન

(C) વૈશંપાયન

(D) કૃષ્ણાયન

Correct Answer: (C) વૈશંપાયન

Solution:

Concept:

- The question asks: Give the pen name (upnam) of the poet of 'જીવન અંજલિ થાજો'.
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact The official key says the poet's pen name is વૈશંપાયન. This is a textbook fact.

Step 2: Check option (A) Option (A) is દ્વૈપાયન.
'દ્વૈપાયન' is a name linked with Vyasa, not the pen name asked for here.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is ઉપાયન.
'ઉપાયન' means a gift or offering. It is not the poet's pen name.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is વૈશંપાયન.
The poet's pen name is વૈશંપાયન, as the official key states.
So option (C) is CORRECT.

Step 5: Check option (D) Option (D) is કૃષ્ણાયન.
'કૃષ્ણાયન' is not the pen name of this poet.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (C) વૈશંપાયન.

Quick Tip to Solve: Recall the poet's pen name from the textbook lesson.

3(III). 'જીવમાં જીવ આવ્યો' કાવ્યનો સાહિત્યપ્રકાર જણાવો. [1 mark]

(A) સોનેટ

(B) ગઝલ

(C) આખ્યાન

(D) પદ

Correct Answer: (A) સોનેટ

Solution:

Concept:

- The question asks: Name the literary form of the poem 'જીવમાં જીવ આવ્યો'.
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact A sonnet has 14 lines. The poem printed in Question 9 has exactly 14 lines, and the official key names the form as a sonnet.

Step 2: Check option (A) Option (A) is સોનેટ.
The poem has 14 lines, which is the length of a sonnet. The official key also says sonnet. So this is correct.
So option (A) is CORRECT.

Step 3: Check option (B) Option (B) is ગઝલ.
A ghazal is made of separate couplets (sher) with a repeated refrain. This poem is one continuous piece, so it is not a ghazal.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is આખ્યાન.
An akhyan is a long narrative poem that retells a story. This poem describes the mood after rain, so it is not an akhyan.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is પદ.
A pad is a short devotional song, usually sung. This poem is not a devotional song.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (A) સોનેટ.

Quick Tip to Solve: Count the number of lines in the poem given in Question 9.

3(IV). 'હાથ મેળવીએ' કાવ્ય કવિના કયા પુસ્તકમાંથી લેવામાં આવ્યું છે? [1 mark]

(A) છંદોલય

(B) મહાલય

(C) હાથતાળી

(D) હાથવગી

Correct Answer: (A) છંદોલય

Solution:

Concept:

- The question asks: From which book of the poet is the poem 'હાથ મેળવીએ' taken?
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact The official key gives 'છંદોલય' as the collection that contains this poem. This is a textbook fact.

Step 2: Check option (A) Option (A) is છંદોલય.
As the official key says, the poem is taken from the collection 'છંદોલય'.
So option (A) is CORRECT.

Step 3: Check option (B) Option (B) is મહાલય.
'મહાલય' is not the collection named in the key for this poem.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is હાથતાળી.
'હાથતાળી' only sounds like the poem's theme of hands. It is not the source book.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is હાથવગી.
'હાથવગી' also plays on the word 'હાથ', but it is not the source book.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (A) છંદોલય.

Quick Tip to Solve: Do not be led by the word 'હાથ' in the options. Recall the poet's collection.

3(V). 'દીવાનખાનામાં' કાવ્યની નાયિકા કઈ જગ્યાએ વસ્તુઓ વ્યવસ્થિત કરી રહી છે? [1 mark]

(A) દીવાનખાનામાં વસ્તુઓ વ્યવસ્થિત કરી રહી છે

(B) રસોડામાં

(C) બાલ્કનીમાં

(D) બગીચામાં

Correct Answer: (A) દીવાનખાનામાં વસ્તુઓ વ્યવસ્થિત કરી રહી છે

Solution:

Concept:

- The question asks: In which place is the heroine of the poem 'દીવાનખાનામાં' arranging things?
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact The title of the poem tells the place. The heroine puts things in order in the drawing room (diwankhana).

Step 2: Check option (A) Option (A) is દીવાનખાનામાં વસ્તુઓ વ્યવસ્થિત કરી રહી છે.
The poem's title is 'દીવાનખાનામાં', so the heroine is arranging things in the drawing room. This is correct.
So option (A) is CORRECT.

Step 3: Check option (B) Option (B) is રસોડામાં.
The kitchen is not the setting of the poem.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is બાલ્કનીમાં.
The balcony is not the setting of the poem.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is બગીચામાં.
The garden is not the setting of the poem.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (A) દીવાનખાનામાં વસ્તુઓ વ્યવસ્થિત કરી રહી છે.

Quick Tip to Solve: The title of the poem names the place.

3(VI). કેવો માણસ કદી ફૂલાતો નથી? [1 mark]

(A) શિક્ષિત

(B) દીક્ષિત

(C) સંસ્કારી

(D) પૂર્ણતાવાળો

Correct Answer: (D) પૂર્ણતાવાળો

Solution:

Concept:

- The question asks: What kind of person never gets puffed up with pride?
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact The poem on the 'પૂર્ણ ઘડા' (full pot) says a person who has reached completeness never boasts. Answer 10(IV) in the key says the same.

Step 2: Check option (A) Option (A) is શિક્ષિત.
A person can be educated and still be proud, so being educated does not guarantee modesty.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is દીક્ષિત.
A person who has been initiated (dikshit) is not described in the poem as free from pride.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is સંસ્કારી.
Being cultured is a good quality but the poem's image is about completeness, not culture.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is પૂર્ણતાવાળો.
The poem uses the image of a full pot to say that a person with completeness (પૂર્ણતા) never boasts.
So this is correct.
So option (D) is CORRECT.

Step 6: Conclusion The correct option is (D) પૂર્ણતાવાળો.

Quick Tip to Solve: Recall the image of the 'પૂર્ણ ઘડા' in the poem.

4(I). પ્રશ્ન-4. નીચેના પ્રશ્નોના એક-એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (ગમે તે ચાર)
ગવરી કોની દીકરી હતી? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: Whose daughter was Gavri?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from This is a textbook fact; the model answer follows the official marking scheme.

Step 2: Write the answer in Gujarati ગવરી ભૂધર મેરાઈની દીકરી હતી.
In English: Gavri was the daughter of Bhudhar Merai.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Name the father: ભૂધર મેરાઈ.
2. Give the answer in one sentence.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Recall the family of Gavri from the lesson.

4(II). 'સૂરજ તો બધે જ સરખો' પાઠ લેખકના કયા પુસ્તકમાંથી લેવામાં આવ્યું છે? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: From which book of the author is the lesson 'સૂરજ તો બધે જ સરખો' taken?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from This is a textbook fact; the model answer follows the official marking scheme.

Step 2: Write the answer in Gujarati 'સૂરજ તો બધે જ સરખો' પાઠ લેખકના "વગેરે,વગેરે,વગેરે.." નામના પુસ્તકમાંથી લેવામાં આવ્યું છે.
In English: The lesson is taken from the author's book named 'vagere, vagere, vagere..'.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. The book is 'વગેરે,વગેરે,વગેરે..'.
2. Write the full sentence.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: The book title is made of one repeated word.

4(III). 'નથી' પાઠમાં કાન્તિ ઘેર આવતો ત્યારે બા શું કરતી? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: In the lesson 'નથી', what did Ba do when Kanti came home?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from This is a textbook fact; the model answer follows the official marking scheme.

Step 2: Write the answer in Gujarati 'નથી' પાઠમાં કાન્તિ ઘેર આવતો ત્યારે બા દુઃખણાં/ઓવારણાં લેતી.
In English: When Kanti came home, Ba would take 'dukhna/ovarna', that is, she would ward off evil from him with loving gestures.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Ba took dukhna (ovarna) of Kanti.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Think of a mother's loving gesture to protect a child.

4(IV). જેઠીબાઇનું મૂળ વતન કયું હતું? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: Which was the native place of Jethibai?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from This is a textbook fact; the model answer follows the official marking scheme.

Step 2: Write the answer in Gujarati જેઠીબાઇનું મૂળ વતન કચ્છ-માંડવી હતું.
In English: Jethibai's native place was Kutch-Mandvi.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Name the place: કચ્છ-માંડવી.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: The place is in Kutch.

4(V). 'ટિફિન' કૃતિમાં ગાય માટે કયો શબ્દ પ્રયોજાયો છે? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: Which word is used for the cow in the piece 'ટિફિન'?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from This is a textbook fact; the model answer follows the official marking scheme.

Step 2: Write the answer in Gujarati 'ટિફિન' કૃતિમાં ગાય માટે 'ગોરવી' શબ્દ પ્રયોજાયો છે.
In English: The word used for the cow in 'Tiffin' is 'Gorvi'.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. The word is 'ગોરવી'.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: The cow in the story has a name-like word, not 'ગાય'.

4(VI). 'પ્રાણનો મિત્ર' પાઠના અનુવાદકનું નામ જણાવો. [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: Name the translator of the lesson 'પ્રાણનો મિત્ર'.
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from This is a textbook fact; the model answer follows the official marking scheme.

Step 2: Write the answer in Gujarati 'પ્રાણનો મિત્ર' પાઠના અનુવાદકનું નામ પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ છે.
In English: The translator of 'Pranno Mitra' is Prasad Brahmbhatt.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Name the translator: પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: The translator is a well-known Gujarati writer.

PART A: Applied Grammar (16 marks)

Q.5 to Q.8: any four of the given questions (4x1 = 4 each)

5(I). (Applied Grammar)
પ્રશ્ન-5 નીચેના રૂઢિપ્રયોગના સાચા અર્થ શોધીને લખો. (ગમે તે ચાર)
'પગ ભારે થઈ જવા' - રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ લખો. [1 mark]

(A) પગમાં ભારે ચંપલ પહેરવા

(B) સંકોચ થવો

(C) ખાડાવાળો રસ્તો

(D) પગમાં વજન હોવું

Correct Answer: (B) સંકોચ થવો

Solution:

Concept:

- The question asks: Give the meaning of the idiom 'પગ ભારે થઈ જવા' (literally, the feet become heavy).
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact An idiom (રૂઢિપ્રયોગ) is not read word by word. 'પગ ભારે થઈ જવા' means to feel hesitation or reluctance to go ahead.

Step 2: Check option (A) Option (A) is પગમાં ભારે ચંપલ પહેરવા.
This takes the words literally, as if someone wears heavy slippers. An idiom has a figurative meaning, so this is wrong.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is સંકોચ થવો.
The feet 'feel heavy' when a person is shy or hesitant to go forward. So the meaning is સંકોચ થવો. This is correct.
So option (B) is CORRECT.

Step 4: Check option (C) Option (C) is ખાડાવાળો રસ્તો.
A bumpy road is a literal picture and has nothing to do with the idiom.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is પગમાં વજન હોવું.
Weight on the feet is again the literal reading of the words, so it is wrong.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (B) સંકોચ થવો.

Quick Tip to Solve: Idioms have figurative meanings. Ask what feeling makes a person slow to step forward.

5(II). 'લાગી આવવું' - આ અર્થનો રૂઢિપ્રયોગ લખો. [1 mark]

(A) જોરથી વાગવું

(B) જાગી જવું

(C) દુઃખ થવું

(D) સુખ થવું

Correct Answer: (C) દુઃખ થવું

Solution:

Concept:

- The question asks: Choose the correct meaning of the idiom 'લાગી આવવું'.
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact 'લાગી આવવું' means to feel hurt or sorrow at something said or done.

Step 2: Check option (A) Option (A) is જોરથી વાગવું.
'જોરથી વાગવું' is a physical injury. The idiom is about feelings, so it is wrong.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is જાગી જવું.
'જાગી જવું' means to wake up. It is not the meaning of the idiom.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is દુઃખ થવું.
'દુઃખ થવું' means to feel sad or hurt. This is the meaning of 'લાગી આવવું', so it is correct.
So option (C) is CORRECT.

Step 5: Check option (D) Option (D) is સુખ થવું.
'સુખ થવું' is the opposite of the idiom's meaning.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (C) દુઃખ થવું.

Quick Tip to Solve: Think of how you feel when a remark hurts you.

5(III). 'આંગળાં કરડવાં' -રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ લખો. [1 mark]

(A) બચકાં ભરવાં

(B) નખ મારવા

(C) સ્વાદિષ્ટ હોવું

(D) આંગળા ગણવા

Correct Answer: (C) સ્વાદિષ્ટ હોવું

Solution:

Concept:

- The question asks: Give the meaning of the idiom 'આંગળાં કરડવાં'.
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact 'આંગળાં કરડવાં' is said about food so tasty that one nearly bites one's own fingers. It means delicious.

Step 2: Check option (A) Option (A) is બચકાં ભરવાં.
'બચકાં ભરવાં' is to bite, a literal reading. It is not the meaning of the idiom.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is નખ મારવા.
'નખ મારવા' means to scratch with the nails. It is not related.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is સ્વાદિષ્ટ હોવું.
A tasty dish makes people almost bite their fingers. So 'સ્વાદિષ્ટ હોવું' is the meaning, and it is correct.
So option (C) is CORRECT.

Step 5: Check option (D) Option (D) is આંગળા ગણવા.
'આંગળા ગણવા' means to count on fingers, which is not the idiom's meaning.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (C) સ્વાદિષ્ટ હોવું.

Quick Tip to Solve: Think of food so tasty that you lick your fingers.

5(IV). 'સૂર્ય તપવો' - રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ લખો. [1 mark]

(A) ભય જતાં સ્થિરતા અનુભવવી

(B) પ્રગતિના શિખર પર હોવું

(C) રસ્તો કાઢવો

(D) ઠંડક લાગવી

Correct Answer: (B) પ્રગતિના શિખર પર હોવું

Solution:

Concept:

- The question asks: Give the meaning of the idiom 'સૂર્ય તપવો'.
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact In this idiom the sun shining strongly stands for a person or time at the peak of progress and glory.

Step 2: Check option (A) Option (A) is ભય જતાં સ્થિરતા અનુભવવી.

'ભય જતાં સ્થિરતા અનુભવવી' is the meaning of a different idiom, 'જીવમાં જીવ આવવો'.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is પ્રગતિના શિખર પર હોવું.
A strong sun means the peak of fortune. So 'પ્રગતિના શિખર પર હોવું' is correct.
So option (B) is CORRECT.

Step 4: Check option (C) Option (C) is રસ્તો કાઢવો.
'રસ્તો કાઢવો' means to find a way out. It is another idiom.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is ઠંડક લાગવી.
A hot sun gives heat, not coolness, so 'ઠંડક લાગવી' cannot be the meaning.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (B) પ્રગતિના શિખર પર હોવું.

Quick Tip to Solve: Think of the sun at its strongest and what that stands for.

5(V). મરણ પામવું - આ અર્થનો રૂઢિપ્રયોગ લખો. [1 mark]

(A) બેહોશ થવું

(B) દીપક હોલવાઇ જવો.

(C) સોડ મારવી

(D) જાન જવી

Correct Answer: (B) દીપક હોલવાઇ જવો.

Solution:

Concept:

- The question asks: Which idiom has the meaning 'to die'?
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact Dying is shown in idiom as the lamp (of life) getting put out: 'દીપક હોલવાઇ જવો'.

Step 2: Check option (A) Option (A) is બેહોશ થવું.
'બેહોશ થવું' means to faint. A person who faints is still alive.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is દીપક હોલવાઇ જવો..
'દીપક હોલવાઇ જવો' means that the lamp of life is put out, that is, a person dies. So it is correct.
So option (B) is CORRECT.

Step 4: Check option (C) Option (C) is સોડ મારવી.
'સોડ મારવી' means to cover oneself and sleep.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is જાન જવી.
'જાન જવી' means a wedding procession going to the bride's place. It can look like 'life going', but it is a different idiom.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (B) દીપક હોલવાઇ જવો..

Quick Tip to Solve: Which object in an idiom stands for life?

6(I). પ્રશ્ન-6 નીચે આપેલા શબ્દ સમૂહ માટે એક શબ્દ લખો. (ગમે તે ચાર)
કાયમ મુસાફરી કરનાર [1 mark]

(A) પોળપથિક

(B) ચિરપથિક

(C) શીઘ્રપથિક

(D) સાંજપથિક

Correct Answer: (B) ચિરપથિક

Solution:

Concept:

- The question asks: Give one word for 'one who always travels'.
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact 'ચિર' means forever or for long, and 'પથિક' means traveller. So 'ચિરપથિક' is one who is always travelling.

Step 2: Check option (A) Option (A) is પોળપથિક.
'પોળપથિક' is not a standard word with this meaning.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is ચિરપથિક.
ચિર (always) + પથિક (traveller) is the correct one-word expression.
So option (B) is CORRECT.

Step 4: Check option (C) Option (C) is શીઘ્રપથિક.
'શીઘ્ર' means quick, so 'શીઘ્રપથિક' means one who travels quickly, not always.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is સાંજપથિક.
'સાંજપથિક' would mean an evening traveller, which is not the meaning asked.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (B) ચિરપથિક.

Quick Tip to Solve: Split the one-word answer into its two parts.

6(II). છોકરાં છૈયાંવાળું [1 mark]

(A) બચરવાળ

(B) છોકરમત

(C) ભરચક

(D) ભરપૂર

Correct Answer: (A) બચરવાળ

Solution:

Concept:

- The question asks: Give one word for 'one who has many children'.
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact A person with a house full of kids is called 'બચરવાળ' (a family with small children).

Step 2: Check option (A) Option (A) is બચરવાળ.
'બચરવાળ' means one who has children around. This matches 'છોકરાં છૈયાંવાળું', so it is correct.
So option (A) is CORRECT.

Step 3: Check option (B) Option (B) is છોકરમત.
'છોકરમત' means childish behaviour or a childish game. It does not mean having children.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is ભરચક.
'ભરચક' means crowded or packed full, it does not describe a person with children.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is ભરપૂર.
'ભરપૂર' means abundant or full. It is not about having children.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (A) બચરવાળ.

Quick Tip to Solve: Choose the option that is about a person having kids.

6(III). હૃદયના ધબકારા થવા તે [1 mark]

(A) કુંડળ

(B) સ્પંદન

(C) વમળ

(D) અડગ

Correct Answer: (B) સ્પંદન

Solution:

Concept:

- The question asks: Give one word for 'the beating of the heart'.
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact 'સ્પંદન' means a throb or pulsation, and it is the word used for the beating of the heart.

Step 2: Check option (A) Option (A) is કુંડળ.

’કુંડળ’ means a coil or an earring. It is not about the heart.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is સ્પંદન.
’સ્પંદન’ means throbbing or beating, and it is used for the heart’s beating. This is the right one-word expression.
So option (B) is CORRECT.

Step 4: Check option (C) Option (C) is વમળ.
’વમળ’ means a whirl in water. It is not about the heart.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is અડગ.
’અડગ’ means firm or unmoving, which is the opposite of throbbing.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (B) સ્પંદન.

Quick Tip to Solve: Which option means a throb or pulse?

6(IV). સમયની મર્યાદા ન હોય તેવું [1 mark]

(A) સમયાંત

(B) વસંત

(C) મહંત

(D) અનંત

Correct Answer: (D) અનંત

Solution:

Concept:

- The question asks: Give one word for 'that which has no limit of time'.
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact 'અનંત' means 'without an end' (અ = not, અંત = end). So it stands for something with no time limit.

Step 2: Check option (A) Option (A) is સમયાંત.
'સમયાંત' means the end of time. It is the reverse of having no limit.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is વસંત.
'વસંત' is the spring season. It does not mean endless.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is મહંત.
'મહંત' is the head of a religious place. It has nothing to do with time.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is અનંત.
અ (without) + અંત (end) = અનંત, endless. So it is correct.
So option (D) is CORRECT.

Step 6: Conclusion The correct option is (D) અનંત.

Quick Tip to Solve: Use the prefix 'અ' (without).

6(V). જ્યાં આજુ બાજુ વૃક્ષો વાવેલાં હોય તેવી ગલી. [1 mark]

(A) પોળ

(B) કુંજગલી

(C) રસ્તો

(D) પંથ

Correct Answer: (B) કુંજગલી

Solution:

Concept:

- The question asks: Give one word for 'a lane that has trees planted on both sides'.
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact 'કુંજ' means a grove or a cluster of trees, and 'ગલી' is a lane. So 'કુંજગલી' is a tree-lined lane.

Step 2: Check option (A) Option (A) is પોળ.

'પોળ' is a lane or cluster of houses in an old city. It does not mean tree-lined.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is કુંજગલી.
કુંજ (grove) + ગલી (lane) = કુંજગલી, a lane lined with trees. So it is correct.
So option (B) is CORRECT.

Step 4: Check option (C) Option (C) is રસ્તો.
'રસ્તો' is just a road, with no idea of trees.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is પંથ.
'પંથ' means a path or a sect. It does not mean a tree-lined lane.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (B) કુંજગલી.

Quick Tip to Solve: Which word joins 'trees' and 'lane'?

7(I). પ્રશ્ન-7. મ સૂયના મુજબ કરો. (ગમે તે ચાર)
'પૂંજ'નો સમાનાર્થી શબ્દ લખો. [1 mark]

(A) પ્રકાશ

(B) ઢગલો

(C) આલાપ

(D) પુરુષ

Correct Answer: (A) પ્રકાશ

Solution:

Concept:

- The question asks: Write a synonym of 'પૂંજ' as printed in the question.
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact The official key marks option (A) પ્રકાશ. The word 'પૂંજ/પુંજ' is used for a bright mass, as in 'તેજપુંજ' or 'પ્રકાશપુંજ', so it is tied with light.

Step 2: Check option (A) Option (A) is પ્રકાશ.
Following the official key, 'પ્રકાશ' is the synonym chosen. 'પુંજ' appears in compounds like 'પ્રકાશપુંજ' for a bright mass of light.
So option (A) is CORRECT.

Step 3: Check option (B) Option (B) is ઢગલો.
'ઢગલો' means a heap, which is the plain dictionary sense of 'પુંજ'. The official key does not choose it, so it is the distractor in this paper.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is આલાપ.
'આલાપ' is a musical term for a slow prelude. It does not match.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is પુરુષ.
'પુરુષ' means a man. It does not match.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (A) પ્રકાશ.

Quick Tip to Solve: Think of the compound words that end in 'પુંજ'.

7(II). નીચેનાંમાંથી કયું જોડકું સમાનાર્થી શબ્દની રીતે યોગ્ય છે તે લખો. [1 mark]

(A) કીર્તિ - નામના

(B) કીર્તિ - અપકીર્તિ

(C) કીર્તિ - અધોગતિ

(D) પ્રગતિ - ઉધોગતિ

Correct Answer: (A) કીર્તિ - નામના

Solution:

Concept:

- The question asks: Which pair is correct as a pair of synonyms?
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact Synonyms are words with the same meaning. કીર્તિ and નામના both mean fame.

Step 2: Check option (A) Option (A) is કીર્તિ - નામના.
કીર્તિ and નામના both mean fame or reputation, so this pair is a correct pair of synonyms.
So option (A) is CORRECT.

Step 3: Check option (B) Option (B) is કીર્તિ - અપકીર્તિ.
કીર્તિ means fame and અપકીર્તિ means disgrace. They are opposites, not synonyms.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is કીર્તિ - અધોગતિ.
કીર્તિ means fame and અધોગતિ means downfall. They are unrelated or opposite.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is પ્રગતિ - ઉધોગતિ.
પ્રગતિ means progress but 'ઉધોગતિ' is not a synonym of it, so this pair is wrong.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (A) કીર્તિ - નામના.

Quick Tip to Solve: A synonym pair has the same meaning in both words.

7(III). 'જણ'નો સમાનાર્થી શબ્દ લખો. [1 mark]

(A) જીવ

(B) ભીડ

(C) માણસ

(D) ઘેરો

Correct Answer: (C) માણસ

Solution:

Concept:

- The question asks: Write a synonym of 'જણ'.

- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact 'જણ' means a person or a man. The word with the same meaning among the options is 'માણસ'.

Step 2: Check option (A) Option (A) is જીવ.
'જીવ' means life or soul. It is not the plain word for a person.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is ભીડ.
'ભીડ' means a crowd. 'જણ' is one person, not a crowd.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is માણસ.
'માણસ' means a person, the same as 'જણ'. So it is correct.
So option (C) is CORRECT.

Step 5: Check option (D) Option (D) is ઘેરો.
'ઘેરો' means a siege or a circle. It is unrelated.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (C) માણસ.

Quick Tip to Solve: Think of 'બે જણ આવ્યા'.

7(IV). વિરોધી શબ્દ શોધો : યશ

[1 mark]

(A) સંરક્ષણ

(B) અપયશ

(C) સુયશ

(D) સાક્ષર

Correct Answer: (B) અપયશ

Solution:

Concept:

- The question asks: Find the opposite of 'યશ' (fame or success).
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact The prefix 'અપ' often gives the opposite sense. 'અપયશ' is failure or disgrace, the opposite of fame.

Step 2: Check option (A) Option (A) is સંરક્ષણ.
'સંરક્ષણ' means protection. It is unrelated.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is અપયશ.
'અપયશ' means disgrace or failure, the opposite of 'યશ'. So it is correct.
So option (B) is CORRECT.

Step 4: Check option (C) Option (C) is સુયશ.
'સુયશ' means good fame, which is similar to 'યશ', not opposite.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is સાક્ષર.
'સાક્ષર' means literate. It is unrelated.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (B) અપયશ.

Quick Tip to Solve: Use the prefix 'અપ'.

7(V). નીચેના વિરોધી જોડકાંમાંથી ક્યું જોડકું ઉચિત નથી? [1 mark]

(A) પુરોગામી × અનુગામી

(B) ક્ષણિક × શાશ્વત

(C) ઈલા × ધરા

(D) મિલન × વિરહ

Correct Answer: (C) ઈલા × ધરા

Solution:

Concept:

- The question asks: Which of the pairs of opposites is NOT correct?
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact A pair of opposites must have reverse meanings. 'ઈલા' and 'ધરા' both mean the earth, so they are synonyms, not opposites.

Step 2: Check option (A) Option (A) is પુરોગામી × અનુગામી.
પુરોગામી (predecessor) and અનુગામી (successor) are opposites, so this pair is correct.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is ક્ષણિક × શાશ્વત.
ક્ષણિક (momentary) and શાશ્વત (eternal) are opposites, so this pair is correct.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is ઈલા × ધરા.
ઈલા and ધરા both mean the earth. They are synonyms, so this pair is NOT a pair of opposites. This is the answer.
So option (C) is CORRECT.

Step 5: Check option (D) Option (D) is મિલન × વિરહ.
મિલન (meeting) and વિરહ (separation) are opposites, so this pair is correct.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (C) ઈલા × ધરા.

Quick Tip to Solve: Look for the pair in which both words mean the same thing.

8(I). પ્રશ્ન-8 સૂચના પ્રમાણે જવાબ આપો. (ગમે તે ચાર)
અનુગ ઓળખો: 'દુનિયામાં રહેવું હોય તો ધૂળનો પણ ખપ પડે.' [1 mark]

(A) તો

(B) પડે

(C) માં

(D) પણ

Correct Answer: (C) માં

Solution:

Concept:

- The question asks: Identify the anug (postposition) in the sentence 'દુનિયામાં રહેવું હોય તો ધૂળનો પણ ખપ પડે.'
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact An anug (postposition) is a small word or suffix joined to a noun to show its relation to other words, such as 'માં', 'થી', 'ને'.

Step 2: Check option (A) Option (A) is તો.
'તો' is a particle (nipat) that links the two halves of the sentence. It is not an anug.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is પડે.
'પડે' is a verb. It is not an anug.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is માં.
'માં' is attached to 'દુનિયા' and shows place (in the world). It is an anug, so it is correct.
So option (C) is CORRECT.

Step 5: Check option (D) Option (D) is પણ.
'પણ' is a particle (nipat) meaning 'also'. It is not an anug.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (C) માં.

Quick Tip to Solve: An anug sits on a noun like 'દુનિયા-માં'.

8(II). અનુગ ઓળખો: હનુમાનજીએ પોતાની શક્તિથી સમુદ્ર પાર કર્યો. [1 mark]

(A) પોતાની

(B) થી

(C) પાર

(D) કર્યો

Correct Answer: (B) થી

Solution:

Concept:

- The question asks: Identify the anug (postposition) in 'હનુમાનજીએ પોતાની શક્તિથી સમુદ્ર પાર કર્યો.'
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact In 'શક્તિથી' the part 'થી' is attached to the noun 'શક્તિ' to show the means

or instrument. That is an anug.

Step 2: Check option (A) Option (A) is પોતાની.
'પોતાની' is a pronoun with a case ending. It is not an anug.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is થી.
'થી' is joined to 'શક્તિ' and tells by what means he crossed. It is an anug, so it is correct.
So option (B) is CORRECT.

Step 4: Check option (C) Option (C) is પાર.
'પાર' means across. It is an adverb-like word, not an anug.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is કર્યો.
'કર્યો' is a verb. It is not an anug.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (B) થી.

Quick Tip to Solve: Find the small piece attached to 'શક્તિ'.

8(III). નામયોગી ઓળખો: પગ પર ફૂલની માફક આંસુ પડતાં હતાં. [1 mark]

(A) ફૂલની

(B) માફક

(C) પડતાં

(D) પગની

Correct Answer: (B) માફક

Solution:

Concept:

- The question asks: Identify the namyogi in 'પગ પર ફૂલની માફક આંસુ પડતાં હતાં.'
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact A namyogi is a separate word that works like a postposition and shows a relation with a noun, for example 'માફક' (like).

Step 2: Check option (A) Option (A) is ફૂલની.
'ફૂલની' is a noun with an ending. It is not a namyogi.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is માફક.
'માફક' is an independent word meaning 'like', linking 'ફૂલ' to the action. It is a namyogi, so it is correct.
So option (B) is CORRECT.

Step 4: Check option (C) Option (C) is પડતાં.
'પડતાં' is a verb form. It is not a namyogi.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is પગની.
'પગની' is not even in the sentence as printed (the sentence has 'પગ પર'). It is not a namyogi.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (B) માફક.

Quick Tip to Solve: A namyogi is a separate relation word like 'માફક' or 'વિશે'.

8(IV). કયું વાક્ય ભાષાકીય રીતે સાચું છે? [1 mark]

(A) મારા મિત્ર આવતા છે.

(B) મારો મિત્ર આવ્યો છે.

(C) મારું મિત્ર આવવાનો છે.

(D) મેં મિત્ર આવેલો.

Correct Answer: (B) મારો મિત્ર આવ્યો છે.

Solution:

Concept:

- The question asks: Which sentence is correct from the language point of view?
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact In a correct Gujarati sentence the possessive and the verb must agree with the gender and number of the noun. 'મિત્ર' here is masculine singular.

Step 2: Check option (A) Option (A) is મારા મિત્ર આવતા છે..
'મારા મિત્ર આવતા છે' does not agree: 'મારા' and 'આવતા' are plural while the helping verb 'છે' is singular, and the tense is awkward.
So option (A) is WRONG.

Step 3: Check option (B) Option (B) is મારો મિત્ર આવ્યો છે..
'મારો' and 'આવ્યો' both agree with the masculine singular 'મિત્ર', and the tense is correct. So it is right.
So option (B) is CORRECT.

Step 4: Check option (C) Option (C) is મારું મિત્ર આવવાનો છે..
'મારું' is neuter but 'આવવાનો' is masculine. The two do not agree.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is મેં મિત્ર આવેલો..
'મેં મિત્ર આવેલો' is not a complete or proper sentence.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (B) મારો મિત્ર આવ્યો છે..

Quick Tip to Solve: Check that 'મારો' and the verb ending agree with 'મિત્ર'.

8(V). કયું વાક્ય ભાષાકીય રીતે સાચું છે? [1 mark]

(A) મહેનત કરો તો ફળ મળે.

(B) મહેનત કરી નહિતર ફળ મળે

(C) મને બધી ભાશા આવરે છે.

(D) મને ભાષા બધી આવડે છે.

Correct Answer: (A) મહેનત કરો તો ફળ મળે.

Solution:

Concept:

- The question asks: Which sentence is correct from the language point of view?
- It is a one-mark multiple choice question, so exactly one option is fully correct.

Step 1: Recall the key fact A correct sentence has the right words, spelling, word order and a logical meaning. 'મહેનત કરો તો ફળ મળે' is a complete conditional sentence.

Step 2: Check option (A) Option (A) is મહેનત કરો તો ફળ મળે..
The sentence is logical (if you work hard, you get results) and well formed. So it is correct.
So option (A) is CORRECT.

Step 3: Check option (B) Option (B) is મહેનત કરી નહિતર ફળ મળે.
'નહિતર' means 'otherwise', so the sentence says 'work hard, otherwise you get the fruit', which is illogical.
So option (B) is WRONG.

Step 4: Check option (C) Option (C) is મને બધી ભાશા આવરે છે..
The words are misspelt ('ભાશા', 'આવરે'), so the sentence is wrong.
So option (C) is WRONG.

Step 5: Check option (D) Option (D) is મને ભાષા બધી આવડે છે..
The word order 'ભાષા બધી' is unnatural; the usual order is 'બધી ભાષા'. The official key does not choose it.
So option (D) is WRONG.

Step 6: Conclusion The correct option is (A) મહેનત કરો તો ફળ મળે..

Quick Tip to Solve: Check meaning and spelling in every option.

PART B (46): Literature (30 marks)

Q.9 to Q.14 (30 marks)

9(I). **(Literature)**

પ્રશ્ન-9 નીચેનું કાવ્ય વાંચી, તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (ગમે તે પાંચ)

વંટોળાતી પવન - ડમરી થૈ ઠરીઠામ અંતે,
ઝીણાં ફોરાં ઝરમર ઝર્યાં, જીવમાં જીવ આવ્યો.
હાંફી હાંફી વ્યથિત સઘળાં નીડ ઝૂલ્યાં હવામાં,
આછા હેલે, પરણ પરણે ઊજળો રંગ કાઢ્યો.
તાતા તાપે ખદખદી રહ્યો રાફડો સાવ ધીરે-
ધીરે ચાલ્યો થડ પર ભીનાં ઝીણી લંગાર લૈને.
સોને-રૂપે જડિત તડકો ક્યાંક આછો ઢળ્યો, ને
ફૂટું ફૂટું ફરફર થતું રૂપ ખીલ્યું ધરાનું.
ટ્હોકી ઊઠ્યો તરત વગડો, સીમ સોણે ગઈ ત્યાં,
ગાણે-ગાણે હરખ ઊઘલ્યો, ઘૂઘવ્યાં પૂર આધાં!
ક્યાંથી મ્હોર્યાં સ્મરણ નમણાં, ભાંભર્યાં દૂધ ક્યાંથી,
ક્યાંથી આવ્યાં - મનભર મળ્યાં લોક કાચી ઘડીમાં!
આઘે-ઓરે, અડખે-પડખે એનું એ સૌ છતાંયે,
ફોરાં જ્યાં બે ઝરમર ઝર્યાં, જીવમાં જીવ આવ્યો!
વરસાદ વરસવાથી પર્ણો પર શી અસર થઈ? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: What effect did the rain have on the leaves?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Line 4 of the poem: 'પરણ પરણે ઊજળો રંગ કાઢ્યો' says that each leaf took on a bright colour.

Step 2: Write the answer in Gujarati વરસાદ વરસવાથી પર્ણો ઊજળાં થયાં.
In English: Because of the rain the leaves became bright and clean.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Leaves became bright (ઊજળાં).
2. The rain washed them and brought out their colour.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Read the fourth line of the poem.

9(II). થડ પર શેની લંગાર હતી? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: What line (row) was there on the trunk?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Lines 5 and 6 describe a thin line of small creatures moving slowly up the wet trunk. The official key calls them 'કીડી' (ants).

Step 2: Write the answer in Gujarati થડ પર કીડીઓની લંગાર હતી.
In English: There was a line of ants on the trunk.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. A line (લંગાર) of ants.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: The line on the trunk was made of tiny creatures.

9(III). તાતા તાપથી શું થયું હતું? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: What had happened because of the hot sun?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Line 5 says 'તાતા તાપે ખદખદી રહ્યો રાફડો', that is, the anthill was boiling in the heat.

Step 2: Write the answer in Gujarati તાતા તાપથી રાફડો ખદખદી રહ્યો હતો.
In English: The anthill was boiling because of the hot sun.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. The heat of the sun was strong.
2. The anthill (રાફડો) was heating and boiling.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Read the fifth line of the poem.

9(IV). ફોરાં ઝરમર વરસ્યાં ત્યારે પવન-ડમરીનું શું થયું? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: What happened to the whirling wind when the drops of rain fell?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Line 1 says the whirling wind and dust finally settled down (ઠરીઠામ).

Step 2: Write the answer in Gujarati ફોરાં ઝરમર વરસ્યાં ત્યારે પવન-ડમરી ઠરીઠામ થઈ ગઈ.
In English: When the drops fell, the whirling wind and dust settled down and became calm.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. The wind and dust calmed down.
2. Use the word 'ઠરીઠામ'.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Read the first line of the poem.

9(V). 'જીવમાં જીવ આવ્યો' આવ્યો એટલે શું? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: What does 'જીવમાં જીવ આવ્યો' mean?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from It is an idiom. It means a feeling of relief after fear or worry, as the poem's refrain shows after the rain.

Step 2: Write the answer in Gujarati 'જીવમાં જીવ આવ્યો' એટલે હાશ થવી, નિરાંત થવી, ભય જતાં સ્થિરતા અનુભવવી.
In English: It means to feel relief and calm after fear or worry has gone.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Relief (હાશ).
2. Calm and peace of mind.
3. Steadiness after fear.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: It is an idiom about relief.

9(VI). વરસાદ વરસવાથી પંખીઓના માળા પર શી અસર થઈ? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: What effect did the rain have on the nests of the birds?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Line 3 says that the nests swayed in the air (નીડ ઝૂલ્યાં હવામાં).

Step 2: Write the answer in Gujarati વરસાદ વરસવાથી પંખીઓના માળા હવામાં ઝૂલવા લાગ્યાં.
In English: After the rain the birds' nests began to sway in the air.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. The nests swayed in the air.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Read the third line of the poem.

10(I). પ્રશ્ન-10 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે)
'મોરલી' કાવ્યને આધારે ભગવાન શ્રી કૃષ્ણની વેશભૂષાનું વર્ણન કરો. [2 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: Describe the dress and ornaments of Lord Krishna on the basis of the poem 'મોરલી'.
- It carries 2 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from From the textbook poem 'મોરલી'. Marking: content 1.5 and spelling/language 0.5 for each answer.

Step 2: Write the answer in Gujarati ભગવાન શ્રી કૃષ્ણએ પીળું પીતાંબર અને જરકસી જામો પહેર્યા છે. કૃષ્ણને કાંડે કુંડળ, માથે મુગટ અને મુખે મોરલી છે. તેમને માથે પીળો પટકો શોભે છે. ભગવાન શ્રી કૃષ્ણનો આ શણગાર સૌને પ્રિય છે.
In English: Krishna wears a yellow pitambar and a zari coat. He has earrings, a crown on his head and a flute at his lips. A yellow turban-cloth shines on his head. Everyone loves this dress of Krishna.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Yellow pitambar and zari jama.
2. Earrings and a crown.
3. A flute (moraali) at the lips.
4. A yellow patko on the head.
5. The look is dear to all.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Picture Krishna with the flute and list his clothes and ornaments.

10(II). 'દીવાનખાનામાં' કાવ્યના અંતે નાયિકા કેવો મનોભાવ અનુભવે છે? [2 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: What feeling does the heroine have at the end of the poem 'દીવાનખાનામાં'?
- It carries 2 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from From the textbook poem 'દીવાનખાનામાં'. Marking: content 1.5 and spelling/language 0.5 for each answer.

Step 2: Write the answer in Gujarati 'દીવાનખાનામાં' કાવ્યના અંતે નાયિકા એકલતાની વેદના અનુભવે છે. દીવાનખાનું વસ્તુઓથી સુશોભિત છે, પણ તે નાયિકાની એકલતાની વ્યથા દૂર કરી શકે તેમ નથી.
In English: At the end the heroine feels the pain of loneliness. The drawing room is beautifully decorated with things, but it cannot remove her sorrow of being alone.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. She feels loneliness.
2. The room is decorated with things.
3. Things cannot remove her lonely pain.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Ask what the decorated room cannot give her.

10(III). 'તે બેસે અહીં' કાવ્યમાં કવિ દાનનો મહિમા કયા ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવે છે? [2 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: By which example does the poet explain the greatness of charity in the poem 'તે બેસે અહીં'?
- It carries 2 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from From the textbook poem 'તે બેસે અહીં'. Marking: content 1.5 and spelling/language 0.5 for each answer.

Step 2: Write the answer in Gujarati 'તે બેસે અહીં' કાવ્યમાં કવિ દાનનો મહિમા કીડિયારાના ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવે છે. કીડિયારું પૂરવામાં વ્યક્તિને કોઇ સ્વાર્થ હોતો નથી. તેમજ તેની બીજાને જાણ થતી નથી. આમાં ગુપ્તદાનનો મહિમા છે. એક હાથે કરેલા દાનની બીજા હાથને પણ જાણ થવી જોઇએ નહિ.
In English: The poet explains it with the example of feeding ants (kidiyaru). The giver has no selfish motive and nobody else knows. It shows the greatness of secret charity: what one hand gives, the other hand should not know.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Example: kidiyaru (feeding ants).
2. No selfish motive.
3. Secret donation (gupt dan).
4. One hand should not know what the other gives.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: The example is about a tiny creature that is fed quietly.

10(IV). બીજા દુહામાં 'પૂર્ણ ઘડા' દ્વારા કવિ શું કહેવા માગે છે? [2 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: What does the poet want to say through the 'full pots' (પૂર્ણ ઘડા) in the second couplet?
- It carries 2 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from From the textbook couplet. Marking: content 1.5 and spelling/language 0.5 for each answer.

Step 2: Write the answer in Gujarati બીજા દુહામાં 'પૂર્ણ ઘડા' દ્વારા કવિ કહેવા માગે છે કે જે વ્યક્તિ પૂર્ણતા પામ્યો હોય છે, જેનામાં સંપૂર્ણ જ્ઞાન હોય છે તે કદી ફૂલાતો નથી, ઘમંડ કરતો નથી. તેને પોતાના જ્ઞાન-વૈભવનું જરાય અભિમાન હોતું નથી.
In English: The poet means that a person who has reached completeness and has full knowledge never gets puffed up or shows pride. He has no pride at all about his wealth of knowledge.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. A full pot stands for a person with complete knowledge.
2. Such a person is not proud.
3. He has no vanity about his knowledge.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: A full pot does not make a noise. What does that say about a wise person?

11(I). પ્રશ્ન.11 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સવિસ્તર જવાબ લખો. (ગમે તે એક)
'જીવન અંજલિ થાજો' કૃતિના વિષયવસ્તુને ધ્યાનમાં રાખીને શીર્ષકની સાર્થકતા સ્પષ્ટ કરો. [3 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: Explain how the title fits the poem 'જીવન અંજલિ થાજો', keeping the subject matter in mind.
- It carries 3 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from From the textbook prayer-poem. Marking: content 2.5 and spelling/language 0.5.

Step 2: Write the answer in Gujarati 'જીવન અંજલિ થાજો' એક સુંદર પ્રાર્થનાકાવ્ય છે. આ કાવ્યમાં કવિ પોતાનું જીવન અન્યને ઉપયોગી બને, અંજલિરૂપ બને તેવી ભાવના વ્યક્ત કરે છે. કવિની કોઈ મહેચ્છા નથી. જીવનપથ પર ચાલતાં રસ્તામાં કોઈ ભૂખ્યાં આવે તો તેઓને ભોજન, કોઈ તરસ્યાં આવે તો તેઓને પાણી અને કોઈ દીન-દુઃખિયાં આવે તો એમનાં આંસુ લુછાય, એમને આશ્વાસન અપાય તેવી કવિની ઇચ્છા છે. સત્યને માર્ગે ચાલનાર પર પુષ્પ બની પથરાવું, વિકટ પરિસ્થિતિમાં પણ શ્રદ્ધાનો દીપક જલતો રાખવો એમાં કવિની નિઃસ્વાર્થ સેવા અને શ્રદ્ધાની ઝાંખી થાય છે.
In English: 'Jivan Anjali Thajo' is a beautiful prayer poem. The poet wishes that his life may be useful to others, like a handful of offering (anjali). He has no personal ambition. He wants to feed the hungry, give water to the thirsty and wipe the tears of the poor and the sad with comfort. He wishes to spread like a flower under those who walk the path of truth and to keep the lamp of faith burning even in hard times. This shows his selfless service and faith, so the title suits the poem.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. It is a prayer poem.
2. Life should be an offering (anjali) for others.
3. No personal ambition.

4. Food for the hungry, water for the thirsty, comfort for the sad.
5. A flower for the truthful, a lamp of faith in hard times.
6. So the title is fitting.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Link the word 'અંજલિ' (offering) with what the poet asks for in each stanza.

11(II). 'હાથ મેળવીએ' કાવ્યમાં ધન, સત્તા અને કીર્તિને ગૌણ કેમ માનવામાં આવ્યા છે? [3 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: Why are wealth, power and fame treated as secondary in the poem 'હાથ મેળવીએ'?
- It carries 3 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from From the textbook poem. Marking: content 2.5 and spelling/language 0.5.

Step 2: Write the answer in Gujarati 'હાથ મેળવીએ' કાવ્યના કવિએ હાથને હૃદયભાવનું પ્રતીક બનાવીને વર્ણવ્યો છે. કવિને પરિચિત-અપરિચિત સૌનો મૈત્રીપૂર્ણ હાથ જોઈએ છે. આ હાથમાં કેટલુંય ધન, સત્તા, કીર્તિ હોય, પરંતુ કવિને તેની સાથે કોઇ લેવાદેવા નથી. કવિને તો બીજાના હૃદય સુધી પહોંચવું છે. દરેક સાથે મૈત્રી કેળવવી છે. કવિ સૌને નિઃસ્વાર્થભાવે મળવા માગે છે. તેથી કવિ ધન, સત્તા અને કીર્તિને ગૌણ માનવાનું કહે છે.
In English: The poet makes the hand a symbol of the feeling of the heart. He wants a friendly hand from everyone, known or unknown. Whatever wealth, power or fame that hand may hold, the poet does not care. He wants to reach other people's hearts and make friends with all, with no selfish motive. So he calls wealth, power and fame secondary.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. The hand is a symbol of the heart's feeling.
2. The poet wants a friendly hand from all.
3. Wealth, power and fame do not matter to him.
4. He wants to reach hearts and build friendship.
5. He meets everyone without selfishness.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: What does the poet want from a handshake: money or heart-to-heart friendship?

11(III). 'તે બેસે અહીં' ગઝલમાં કવિ કેવા વ્યક્તિને સભામાં સ્થાન આપવા યોગ્ય માને છે? સમજાવો. [3 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: In the ghazal 'તે બેસે અહીં', what kind of person does the poet think fit to sit in the assembly? Explain.
- It carries 3 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from From the textbook ghazal. Marking: content 2.5 and spelling/language 0.5.

Step 2: Write the answer in Gujarati 'તે બેસે અહીં' ગઝલમાં કવિ જે વ્યક્તિ સંવેદનશીલ છે એટલે કે બીજાના દુઃખે દુઃખી થાય છે અને એનું દુઃખ દૂર કરે છે તેવા વ્યક્તિને સભામાં સ્થાન આપવા યોગ્ય માને છે. વળી, જે પ્રગતિના શિખરે પહોંચીને પણ નમ્ર રહે છે, અભિમાન કરતો નથી, જે કીડિયારું પૂરે છે, જે ગુમદાન કરે છે, જે આત્મનીરિક્ષણ કરે

છે અને પ્રામાણિક છે તે તમામને સભામાં માનભર્યું સ્થાન આપવા યોગ્ય માને છે.
In English: The poet thinks that a sensitive person is fit to sit in the assembly, one who feels sad at other people's sorrow and removes it. He also welcomes the one who stays humble at the peak of success, does not boast, feeds ants, gives secret charity, looks within himself and is honest.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Sensitive, shares and removes others' sorrow.
2. Humble even at the top.
3. Feeds ants (kidiyaru).
4. Gives secret charity.
5. Self-examining and honest.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: List the good qualities the ghazal praises, one per couplet.

12(I). પ્રશ્ન.12 નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચી, તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. (ગમે તે છ)
વ્રત લીધું ને બીજે દિવસે ભાઈને દારૂ પીવા જવાની ઇચ્છા થઈ; પણ વ્રત યાદ આવ્યું. દારૂ પીધા પછી કેફમાં જૂઠું બોલાઇ ગયું તો? તો તો સાચું બોલવાનું વ્રત લીધું છે એ તૂટે. જુગારની ઇચ્છા થઈ, મનને થયું કે એ બધામાં સાચું બોલીને આગળ આવવું મુશ્કેલ છે. પણ ચોરી કરવા ગયા વગર છૂટકો જ ન હતો. ચોરી વગર ખાવું શું? એણે ખૂબ વિચાર કરી જોયો. અંતે નક્કી કર્યું કે ચોરી કરવી, પણ એવી કરવી કે એમાંથી આખી જિંદગી ગુજારો થઈ શકે. એક વાર ચોરી કરી આવીને પછી ઘરમાં બેઠાંબેઠાં ખાવું, બહાર નીકળીએ તો જૂઠું બોલવું પડે ને? ચોરી પણ એવાને ઘરે કરવી જેની પાસે સૌથી વધુ ધન હોય છે. એવો તો કોણ હોય? લાવ, રાજાને ત્યાં જ ખાતર પાડું. એમ કરી એ નીકળ્યો.
રસ્તામાં સિપાઇ મળ્યા. પૂછ્યું : 'અલ્યા, ઊભો રહે, કોણ છે?'
પેલો કહે : 'ચોર છું' એને સાચું બોલવાનું વ્રત હતું ને?
સિપાઇઓએ પૂછ્યું : 'ક્યાં જાય છે?'
પેલો કહે : 'રાજમહેલમાં ચોરી કરવા.'
સિપાઇઓએ કહ્યું કે કોઈ ગાંડો લાગે છે. એમણે એને જવા દીધો. રાજદરબારની દોઢી આગળ પણ એ પ્રમાણે થયું. ચોર રાજમહેલ પાસે આવ્યો. એક બારી ખુલ્લી જોઇ ઉપર ચઢ્યો. બધી ચીજો જોવા લાગ્યો. આ તો મારે શા કામની છે? આને હું શું કરું? આને સંતાડવી ક્યાં? લઇ જાઉં જૂઠું બોલ્યા વગર છૂટકો જ નહિ. છેવટે એક દાબડી એના જોવામાં આવી. ઉઘાડીને જુએ તો અંદર બીજી દાબડી. એમાં જુએ તો સાત રત્નો. ચોરને થયું કે આટલાં બધાં મારે શું કરવાં છે? ચાર બસ છે. અંદરથી ચાર રત્નો લઇ એણે છેડે ખોસ્યાં. ત્રણ દાબડીમાં રહેવા દીધાં ને દાબડી હતી તેમ બંધ કરીને પાછી એને ઠેકાણે મૂકી. બારીએ થઇને ઊતરીને ઘરને રસ્તે પડ્યો. રસ્તામાં એને એક માણસે રોક્યો. રાજા વેશપલટો કરીને નગરચર્યા જોવા નીકળેલો. એણે ચોરને ઊભો રાખ્યો ને પૂછ્યું : 'અલ્યા કોણ છે?'
ચોરે દારૂ પીવાનું અને જુગાર રમવાનું કેમ છોડી દીધું? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: Why did the thief give up drinking and gambling?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from The first paragraph of the passage explains that he had taken a vow to speak the truth.

Step 2: Write the answer in Gujarati દારૂના નશામાં જૂઠું બોલાઇ ગયું તો પોતે લીધેલું 'સાચું બોલવાનું' વ્રત તૂટી જાય અને જુગાર રમવામાં સાચું બોલનાર ક્યારેય જીતી ન શકે. આ કારણે ચોરે દારૂ પીવાનું અને જુગાર રમવાનું છોડી દીધું.
In English: If he said something false in a drunken state, his vow of truth would break, and in gambling a truthful person can never win. So he gave up both.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:

1. Vow to speak the truth.
2. Drinking may lead to a lie.
3. A truthful person cannot win at gambling.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Think of the vow he had taken.

12(II). ચોરે ક્યાં ચોરી કરવાનું વિચાર્યું? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: Where did the thief decide to steal?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from The first paragraph says he thought of burgling the king's palace.

Step 2: Write the answer in Gujarati ચોરે રાજમહેલમાં ચોરી કરવા જવાનું વિચાર્યું.
In English: The thief decided to go and steal in the king's palace.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. The palace of the king.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: He wanted to steal from the richest person.

12(III). ચોર ચોરી કરવા જતો હતો ત્યારે તેને કોણ મળ્યું? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: Whom did the thief meet while going to steal?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from The second paragraph begins with 'રસ્તામાં સિપાઈ મળ્યા'.

Step 2: Write the answer in Gujarati ચોર ચોરી કરવા જતો હતો ત્યારે તેને સિપાઈ મળ્યા.
In English: He met soldiers (sipai).

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Soldiers (સિપાઈ) met him on the way.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Read the line that starts with 'રસ્તામાં'.

12(IV). ચોરને શું કર્યા વગર છૂટકો જ નથી એવું લાગ્યું? કેમ? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: What did the thief feel he could not do without? Why?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from The passage says 'ચોરી કરવા ગયા વગર છૂટકો જ ન હતો. ચોરી વગર ખાવું શું?'.

Step 2: Write the answer in Gujarati ચોરનો મુખ્ય ધંધો ચોરીનો હતો. વળી ચોરી કર્યા વગર શું ખાય? એવા વિચારથી ચોરને લાગ્યું કે ચોરી કર્યા વગર છૂટકો જ નથી.
In English: Stealing was his main trade, and without stealing he would have nothing to eat. So he felt he had no choice but to steal.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Stealing was his main work.
2. Without stealing he would have no food.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Find the sentence with 'ખાવું શું?'.

12(V). ચોર મહેલમાંથી શું ચોરી લાવ્યો? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: What did the thief steal from the palace?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from The passage says he took four of the seven jewels from the casket.

Step 2: Write the answer in Gujarati ચોર રાજમહેલમાંથી ચાર રત્નો ચોરી લાવ્યો.
In English: He stole four jewels from the palace.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Four jewels (રત્નો).

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Count how many gems he took out of the casket.

12(VI). 'ખાતર પાડવું' એટલે શું? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: What does 'ખાતર પાડવું' mean?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from It is an idiom used in the passage ('રાજાને ત્યાં જ ખાતર પાડું'). It means to burgle by digging a hole in a wall.

Step 2: Write the answer in Gujarati 'ખાતર પાડવું' એટલે ચોરી કરવી.
In English: 'Khatar padvu' means to commit theft.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Meaning: to steal.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: In the passage it is used where the thief plans to rob the king.

12(VII). ચોર ચોરી કરીને પાછો જતો હતો ત્યારે તેને કોણ મળ્યું? [1 mark]

Solution:

Concept:

- The question asks: Whom did the thief meet on the way back after the theft?
- It carries 1 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from The last paragraph says a man stopped him and that man was the king in disguise.

Step 2: Write the answer in Gujarati ચોર ચોરી કરીને પાછો જતો હતો ત્યારે તેને રાજા મળ્યા.
In English: He met the king, who was out in disguise.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. The king, in disguise.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Read the last lines of the passage.

13(I). પ્રશ્ન.13 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ લખો. (ગમે તે ત્રણ)
રમઝુ મીરની શરણાઇના સૂરની શી વિશેષતા હતી? [2 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: What was special about the tune of Ramzu Mir's shehnai?
- It carries 2 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Textbook lesson. Marking: content 1.5, spelling/language 0.5.

Step 2: Write the answer in Gujarati રમઝુ મીરની શરણાઇના સૂરની મોહિની એવી હતી કે સાંભળનારને એ મસ્ત બનાવી મૂકતી. એની અસર કાન વાટે સીધી હૃદય પર થતી અને એનો નશો સીધો મગજમાં પહોંચતો. પ્રાકૃતજનોને આ શરણાઇની સુરાવલિ સમજાય કે ન સમજાય પણ મંત્રમુગ્ધ બનીને એ ડોલી ઊઠતાં તો ખરાં જ.
In English: The charm of his shehnai tune was such that it made the listener lost in joy. It went through the ears straight to the heart and its intoxication reached the mind. Even common people who did not understand the music would sway, spellbound.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Charm that made listeners lost in joy.
2. Effect straight on the heart.
3. Even common people swayed, spellbound.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Think of how the listeners reacted to his tune.

13(II). 'આ રોટલાનું વૈતરું શું કામ?' લેખકના આ પ્રશ્નનો પ્રત્યુત્તર શો મળે છે? [2 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: What reply does the author's question 'Why this drudgery for bread?' get?
- It carries 2 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Textbook lesson. Marking: content 1.5, spelling/language 0.5.

Step 2: Write the answer in Gujarati 'આ રોટલાનું વૈતરું શું કામ?' લેખકના આ પ્રશ્નનો ઉત્તર આપતાં અમથીમા હળવાશથી કહે છે કે : 'હું ધરાઇ જાઉં પણ આ સામે બેઠી કાળવી અને ગોરવી હમણાં આવશે...એ બંનેને મારે શો જવાબ આપવાનો?'
In English: Replying to the author, Amthima says lightly: 'I may be full, but Kalvi and Gorvi, who are sitting in front, will come soon. What answer would I give those two?' (Kalvi and Gorvi are animals she looks after.)

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. The reply is by Amthima.
2. She answers lightly.
3. She must feed Kalvi and Gorvi (the cows) too.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Who is the old woman answering, and who does she say she must feed?

13(III). દીપક કેવી રીતે ઘવાયો? [2 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: How did Deepak get hurt?
- It carries 2 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Textbook lesson. Marking: content 1.5, spelling/language 0.5.

Step 2: Write the answer in Gujarati રાષ્ટ્રધ્વજ ચડાવવા દીપક અગાશીએ ચડ્યો. બાપુ એને દેખી જશે એ બીકે ઉતાવળ કરવા ગયો અને પડી ગયો. આ રીતે દીપક ગંભીર રીતે ઘવાયો.
In English: Deepak climbed up to the terrace to hoist the national flag. Afraid that Bapu might see him, he hurried and fell. In this way he was badly injured.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. He climbed to the terrace to hoist the national flag.
2. He hurried, fearing Bapu.
3. He fell and was badly hurt.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Recall the story of the flag and the terrace.

13(IV). તાજમહેલ વિશે લેખક શું કહે છે? [2 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: What does the author say about the Taj Mahal?
- It carries 2 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Textbook lesson. Marking: content 1.5, spelling/language 0.5.

Step 2: Write the answer in Gujarati તાજમહેલ વિશે લેખક કહે છે કે એક માણસ ચૌદમી ડિલિવરીમાં મરી ગયેલી પોતાની બૈરી પાછળ આ રીતે પૈસા બરબાદ કરે તે વાત જ તેમને પસંદ નથી. બીજો કોઈ સમજુ માણસ હોય તો બૈરી પાછળ આખું આગ્રા શહેર જમાડે કે પછી તેની યાદમાં તાજમહેલ જેવી કોઈ હોટલ બાંધે....લાખ્ખો રૂપિયા ખરચીને તેણે બાંધી તો એક કબર જ ને!
In English: The author says he does not like a man wasting money like this on a wife who died in her fourteenth delivery. A sensible man would feed the whole city of Agra in her memory, or build a hotel like the Taj Mahal. After spending lakhs, he built only a tomb.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. He dislikes the waste of money.
2. Built for a wife who died in her fourteenth delivery.
3. A sensible man would feed Agra or build a hotel.
4. In the end it is only a tomb (kabar).

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: The author is critical, not admiring. What does he think of the money spent?

13(V). જેઠીબાઈના કારખાનાનો માલ કયા કયા દેશમાં જતો હતો? [2 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: To which countries did the goods of Jethibai's factory go?
- It carries 2 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Textbook lesson. Marking: content 1.5, spelling/language 0.5.

Step 2: Write the answer in Gujarati દીવ બંદરેથી જેઠીબાઈના કારખાનાનો માલ પરદેશ જતો હતો. એમનો માલ યુરોપ, ઈરાન અને જંગબાર-મોઝામ્બિક સુધી જતો હતો.
In English: The goods of Jethibai's factory were sent abroad from the port of Diu. They went as far as Europe, Iran and Zanzibar-Mozambique.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Goods left from Diu port.
2. Europe.
3. Iran.
4. Zanzibar and Mozambique.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Name the port first, then the countries.

13(VI). પારવતીબાનું ઘર કેવું હતું? [2 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: What was Parvatiba's house like?
- It carries 2 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Textbook lesson. Marking: content 1.5, spelling/language 0.5.

Step 2: Write the answer in Gujarati પારવતીબાનું ઘર ગ્રામ્ય પરિવેશનું હતું. ઉગમણું બારણું હતું. ગારમાટીનું ચણતર હતું. જમણા હાથ તરફની ભીંત પડી ગઈ હતી. ઓસરીમાં ગારનાં પોરાં ઉખડતાં હતાં.
In English: Parvatiba's house had a village setting. It had a door facing east. It was built of mud and clay. The wall on the right-hand side had fallen. In the verandah the mud plaster was peeling off.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Village-style house.
2. East-facing door.
3. Mud and clay walls.
4. Right-side wall had fallen.
5. Plaster peeling in the verandah.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Describe the house from outside to the verandah.

14(I). પ્રશ્ન-14 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સવિસ્તર જવાબ લખો. (ગમે તે બે)
રમઝુ મીરનું પાત્ર 'શરણાઈના સૂર' કૃતિમાં કેવી રીતે જીવંત બને છે? સમજાવો. [3 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: Explain how the character of Ramzu Mir comes alive in the piece 'શરણાઈના સૂર'.
- It carries 3 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Textbook lesson. Marking: content 2.5, spelling/language 0.5.

Step 2: Write the answer in Gujarati રમઝુ મીર શરણાઈવાદક છે. ભરજુવાનીમાં પત્નીનું અવસાન થતાં એને બે વરસની માવિહોણી બાળકીની માતા થવું પડેલું. રમઝુએ સકીનાને સગી મા કરતાંય સવાયા હેતથી મોટી કરી. તે માતા તેમજ પિતાના એમ બેવડા વાત્સલ્યથી પુત્રીનું લાલનપાલન કરતો હતો. એને દુનિયામાં બે જ પાત્રો સાથે આત્મીયતા બંધાઈ ગઈ હતી : શરણાઈ અને સકીના. આથી કોમના માણસોએ ફરી નિકાહ પઢવાનો બહુ આગ્રહ કરવા છતાં જુવાન મીર પોતાના નિર્ણયમાં મક્કમ રહ્યો હતો. ગવરીના વિદાયપ્રસંગે ઢોલન દાંડી સાથે રમઝુ મીરે શરણાઈના સૂર છેડ્યા. તેને પોતાની દીકરી સકીના યાદ આવી. તે શરણાઈ વગાડવામાં અને પોતાના દિલમાં ભરેલી વેદના વ્યક્ત કરવામાં ગુલતાન બન્યો. કબ્રસ્તાન આવતાં જ દાદમાં મળેલી રકમ ગવરીને આપી રમઝુ કબ્રસ્તાનમાં દાખલ થઈ જાય છે ત્યારે કૃતિમાં એક અલગ જ ચમત્કૃતિ સર્જાય છે. આમ, રમઝુ મીર આદર્શ પિતા અને કુશળ શરણાઈવાદક તરીકે જીવંત બની જાય છે.
In English: Ramzu Mir is a shehnai player. His wife died in his youth, so he had to be a mother to his two-year-old motherless daughter Sakina and raised her with more love than a real mother. His bond was with two things only, the shehnai and Sakina, so he stayed firm even when his community urged him to remarry. At Gavri's farewell he played the shehnai and thought of Sakina, pouring his pain into the music. At the end he gives the money he got as appreciation to Gavri and goes into the

graveyard, which gives the piece a striking twist. So he comes alive as an ideal father and a gifted shehnai player.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Shehnai player and widower.
2. Raised Sakina with double love of mother and father.
3. Refused to marry again.
4. Played the shehnai at Gavri's farewell with his own pain in the music.
5. Gave the reward to Gavri and went to the graveyard.
6. Comes alive as an ideal father and artist.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Cover his role as a father and as a musician, and mention the ending.

14(II). 'સૂરજ તો બધે જ સરખો' પાઠ મુજબ પ્રવાસીઓના વર્તન પરથી માનવસ્વભાવ અંગે શું સમજાય છે? [3 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: According to the lesson 'સૂરજ તો બધે જ સરખો', what do we learn about human nature from the behaviour of tourists?
- It carries 3 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Textbook lesson. Marking: content 2.5, spelling/language 0.5.

Step 2: Write the answer in Gujarati 'સૂરજ તો બધે જ સરખો' પાઠમાં માનવસ્વભાવની વિચિત્રતાઓ અને એની ટેવો તરફ લેખકે આપણું ધ્યાન દોર્યું છે. માણસ જોવાલાયક, હવાખાવાનાં સ્થળોના પ્રવાસે જાય છે. માણસે આવાં સ્થળોની ખાસિયતો જાણવી જોઈએ. આવાં સ્થળોનું સૌંદર્ય માણવું જોઈએ. આવાં સ્થળોની ઐતિહાસિક માહિતી મેળવવી જોઈએ, પરંતુ માનવસ્વભાવ વિચિત્ર છે. આવાં સ્થળોએ તે ખાણીપીણીની જ વાત કરે છે. ક્યા સ્થળે કઈ વાનગીનો ટેસ્ટ કરવો જોઈએ એની જ વાતો કહે છે. આગ્રામાં તેને દાળવડાંવાળો દેખાય છે, માથેરાનમાં તેને પુરોહિતવાળાની હોટલ દેખાય છે, દાર્જિલિંગમાં તેને દહીંવડાંવાળો દેખાય છે. એને તાજમહેલનું સૌંદર્ય જોવામાં રસ નથી, મહાબળેશ્વરનો ગાંડો કરી મૂકે એવો સૂર્યોદય જોવામાં રસ નથી. આવા પ્રવાસીઓને માટે બધાં સ્થાન સરખાં જ હોય છે.
In English: The author points to the oddities of human nature. People go to scenic hill stations, but instead of enjoying the beauty and history, they talk only about food. In Agra he sees the dal-vada seller, in Matheran the hotel of a Purohit, in Darjeeling the dahi-vada seller. He has no interest in the beauty of the Taj Mahal or the sunrise at Mahabaleshwar. For such tourists every place is the same.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Tourists visit scenic places.
2. They should enjoy beauty and learn history.
3. Yet they talk mostly about food.
4. Examples: Agra, Matheran, Darjeeling.
5. No interest in the Taj or the sunrise.
6. For them all places are alike.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Use the title: the sun is the same everywhere, so are the tourists' interests.

14(III). 'ઝબક જ્યોત' એકાંકીમાં માતાના હૃદયમાં ઉદ્‌ભવતી વેદના કેવી રીતે દર્શાવવામાં આવી છે? સમજાવો. [3 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: How is the pain arising in the mother's heart shown in the one-act play 'ઝબક જ્યોત'? Explain.
- It carries 3 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Textbook lesson. Marking: content 2.5, spelling/language 0.5.

Step 2: Write the answer in Gujarati દીપક આઠ વર્ષનો બાળક છે. તે સ્વાતંત્ર્યના રંગે રંગાયેલો છે. પોતાના જ ઘરની અગાશીમાં રાષ્ટ્રધ્વજ ચડાવતાં પડી જાય છે અને ગંભીર રીતે ઘાયલ થાય છે. દીપક પલંગમાં તાવથી ધગધગે છે. એની આસપાસ એના પિતા, ડૉક્ટર વગેરે વ્યાકુળ ચિત્તે બેઠા છે. પરંતુ દીપકની માતા મેના તેના ઓશીકા પાસે જ બેઠી છે. તેની આંખમાં આંસુ છે. તે દીપકને શાંત રહેવા અને સૂઇ જવા કહે છે. તે તેના માથા પર હાથ ફેરવે છે. દીપક બરાબર નવના ટકોરે ઉઠાડવાનું કહે છે અને પછી કાંઇ બોલતો નથી ત્યારે મેનાબહેનની આંખોમાંથી આંસુની ધારાઓ વહે છે. ડૉક્ટર મેનાબહેનને ઈશ્વર પર શ્રદ્ધા રાખવાનું કહે છે ત્યારે મેનાબહેન ડૉક્ટરને પૂછે છે : 'ડૉક્ટર, તમારે દીકરો છે?' આ પ્રશ્નમાં માતૃહૃદયની વેદના વ્યક્ત થતી દેખાય છે. આમ, સમગ્ર એકાંકીમાં મેનાબહેનના હૃદયમાં ઘરબાયેલું માતૃત્વ અને પોતાના દીકરાના મૃત્યુથી ઉદ્‌ભવતી વેદના વારેઘડીએ ડોકાતી જોવાતી મળે છે.
In English: Deepak is an eight-year-old boy full of the spirit of freedom. He falls while hoisting the national flag on his own terrace and is badly hurt. He burns with fever in bed while his father and the doctor sit worried around him. His mother Mena sits close to his pillow with tears in her eyes, calming him and stroking his head. When Deepak says to wake him at nine and then falls silent, tears pour from her eyes. When the doctor asks her to keep faith in God, she asks him: 'Doctor, do you have a son?' This question shows a mother's heart-ache. Throughout the play her motherly love and the pain of her son's death keep showing.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Deepak hurt while hoisting the flag.
2. Mother sits beside him with tears.
3. Calms him and strokes his head.
4. Tears flow when he falls silent.
5. Her question to the doctor: 'Do you have a son?'
6. Her motherhood and pain show all through the play.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Pick the moments where the mother's silence, tears and one question show her pain.

14(IV). બલાઈને પ્રકૃતિ પ્રત્યે કેવો અનોખો લાગણીસભર લગાવ હતો? સમજાવો. [3 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: What unique, emotional attachment did Balai have towards nature? Explain.
- It carries 3 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Textbook lesson. Marking: content 2.5, spelling/language 0.5.

Step 2: Write the answer in Gujarati બલાઇને પ્રકૃતિ પ્રત્યે સ્વજન જેવી ઊંડી લાગણી છે. ઢોળાવ પરના ઘાસ જોઈને તેનું મન પ્રસન્ન થઇ જાય છે. તેને ઘાસના પુંજમાં ગબડવાની મજા પડે છે. કોઇ છોડનું ફૂલ તોડે, છોકરા કાતરા

પાડવા ઝાડ પર પથરા ફેંકે કે મજૂરો ઘાસ કાપે તે જોઇ તે કશું કહી શકતો નહિ પરંતુ ઊંડી વ્યથા અનુભવે છે. બગીચામાં શીમળાના વૃક્ષનો અંકુર ફૂટેલો જોઇ તે તેની માવજત કરે છે. તે તેને પોતાના હાથે દરરોજ થોડું પાણી પાય છે. તેની પર્ણસમૃદ્ધિ જોઇ તેને તે અદ્‌ભુત વૃક્ષ લાગે છે. તેનું તે પ્રિય વૃક્ષ બની જાય છે. વિલાયતી ઢબે શિક્ષણ લેવા તેના પિતા તેને સિમલા લઇ જાય છે. બે વર્ષ પછી તે તેની કાકીને તેના પ્રિય શીમળાના વૃક્ષનો એક ફોટોગ્રાફ મોકલી આપવા માટે પત્ર લખે છે. તે પોતાના મિત્ર (શીમળા)નો ફોટો વિલાયત સાથે લઇ જવા ઇચ્છે છે. આમ, સમગ્ર વાર્તામાંથી આપણને જાણવા મળે છે કે બલાઈને પ્રકૃતિ પ્રત્યે એક અલગ જ પ્રકારનો લગાવ હતો.

In English: Balai felt for nature as for a close relative. He was happy seeing grass on a slope and loved rolling in it. If someone plucked a flower, boys threw stones at a tree to bring down fruit, or labourers cut grass, he could say nothing but felt deep pain. He looked after a young silk-cotton (shimlo) sapling in the garden and watered it daily with his own hands, and it became his favourite tree. When his father took him to Simla for an English-style education, he wrote to his aunt after two years to send a photograph of the tree, as he wanted to take his friend's photo abroad. So his attachment to nature was of a special kind.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:

1. Loved nature like family.
2. Joy in grass and rolling on it.
3. Felt pain when flowers or grass were cut.
4. Cared for the shimlo sapling and watered it daily.
5. Asked his aunt to send a photo of the tree before going abroad.
6. A unique attachment.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Think of the shimlo tree and the letter to his aunt.

PART B: Effective Writing Skill (16 marks)

Q.15 to Q.17 (16 marks)

15(I). (Effective writing Skill)

પ્રશ્ન-15. નીચે આપેલા વિષયના મુદ્દા પરથી કોઇપણ એક વિષય પર ૧૨૦ શબ્દોમાં અનુચ્છેદ લખો.

મારી દૃષ્ટિએ ભવિષ્યનું ભારત:- મુદ્દા - પ્રસ્તાવના - ભારતની વિશેષતા - એનો ઇતિહાસ - સુવર્ણકાળ - ચડતી પડતી - યુગબદલાવ - હાલનુ ભારત - ભવિષ્યનું ભારત- ઉપસંહાર. [5 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: Write a paragraph of about 120 words on 'India of the future in my view' using the given points.
- It carries 5 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Writing task. The official marking scheme gives only the mark split and the guidelines; the model paragraph below is written by us following the given points.

Step 2: Write the answer in Gujarati ભારત મારી માતૃભૂમિ છે અને વિવિધતામાં એકતા એ તેની સૌથી મોટી વિશેષતા છે. અહીં જુદી જુદી ભાષા, ધર્મ અને રીતરિવાજ હોવા છતાં સૌ એક રાષ્ટ્રના સંતાન છે. ભારતનો ઇતિહાસ ગૌરવવંતો છે. એક સમયે સુવર્ણકાળમાં તે સોનાની ચકલી કહેવાતું હતું. પછી ગુલામી અને અંદરોઅંદરના ઝઘડાઓને લીધે તેની ચડતી પડતી થઈ. આઝાદી પછી યુગબદલાવ આવ્યો અને આજનું ભારત વિજ્ઞાન, અવકાશ અને ટેકનોલોજીમાં આગળ વધી રહ્યું છે. મારી દૃષ્ટિએ ભવિષ્યનું ભારત સ્વચ્છ, શિક્ષિત, આત્મનિર્ભર અને સમૃદ્ધ હશે. ત્યાં ગરીબી, ભ્રષ્ટાચાર અને ભેદભાવ નહિ હોય. દરેક નાગરિક પોતાની ફરજ બજાવશે. આવા ભારતનું સ્વપ્ન સાકાર કરવા

આપણે સૌએ પ્રામાણિકતાથી મહેનત કરવી જોઈએ. ત્યારે જ ભારત ફરીથી વિશ્વમાં સોનાની ચકલી તરીકે ઓળખાશે અને તેનું ગૌરવ વધશે.
In English: A model paragraph that follows the points in order: introduction, India's special features, its history, the golden age, rise and fall, change of era, present India, future India and conclusion.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Introduction (પ્રસ્તાવના): 0.5 mark.
2. Subject matter (વિષયવસ્તુ): 2 marks.
3. Language expression (ભાષાઅભિવ્યક્તિ): 1 mark.
4. Correct spelling and sentence structure (ભાષાશુદ્ધિ અને વાક્યરચના): 1 mark.
5. Conclusion (ઉપસંહાર): 0.5 mark.
6. Keep to about 120 words and follow the given points in order.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Plan one or two lines per point, in the same order as the points in the question.

15(II). એક સંગ્રહાલયની મુલાકાતે :- મુદ્દા - પ્રસ્તાવના- સંગ્રહાલયનું મહત્ત્વ - સંસ્કૃતિનું દર્શન - જાળવણીની રીતો - પ્રકાર - વસ્તુઓની વિશેષતા - મુલાકાતની અસર - ઉપસંહાર. [5 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: Write a paragraph of about 120 words on 'A visit to a museum' using the given points.
- It carries 5 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Writing task. The official marking scheme gives only the mark split and the guidelines; the model paragraph below is written by us following the given points.

Step 2: Write the answer in Gujarati મ્યુઝિયમ એટલે સંગ્રહાલય. તેમાં ભૂતકાળની કીમતી વસ્તુઓ જાળવીને રાખવામાં આવે છે. ગયા રવિવારે હું મારા કુટુંબ સાથે શહેરના સંગ્રહાલયની મુલાકાતે ગયો. સંગ્રહાલયનું મહત્ત્વ એ છે કે તે આપણને આપણા ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિનું દર્શન કરાવે છે. અહીં જૂના સિક્કા, હથિયારો, શિલ્પો, ચિત્રો અને પ્રાચીન હસ્તપ્રતો કાચની પેટીઓમાં સલામત રીતે ગોઠવેલાં હતાં. દરેક વસ્તુ પાસે તેની માહિતીનું પાટિયું હતું. કેટલીક વસ્તુઓ તો હજારો વર્ષ જૂની હતી. આ મુલાકાતથી મને ભારતની મહાન પરંપરા પર ગર્વ થયો. સંગ્રહાલય એ ભૂતકાળની બારી છે, તેથી દરેકે તેની મુલાકાત લેવી જોઈએ. સંગ્રહાલયમાં વસ્તુઓને અડવું નહિ અને શાંતિ જાળવવી એ આપણી ફરજ છે. આવી વસ્તુઓની સારી જાળવણી થાય તો આવનારી પેઢીઓ પણ પોતાના વારસાને જાણી શકે અને તેના પર ગૌરવ અનુભવી શકે.
In English: A model paragraph that follows the points: introduction, importance of a museum, a view of culture, ways of preserving, types, special features of the objects, effect of the visit and conclusion.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Introduction (પ્રસ્તાવના): 0.5 mark.
2. Subject matter (વિષયવસ્તુ): 2 marks.
3. Language expression (ભાષાઅભિવ્યક્તિ): 1 mark.
4. Correct spelling and sentence structure (ભાષાશુદ્ધિ અને વાક્યરચના): 1 mark.
5. Conclusion (ઉપસંહાર): 0.5 mark.
6. Keep to about 120 words and follow the given points in order.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Move through the given points one by one and give each a sentence or two.

16. નીચે આપેલા મુદ્દા પરથી બોધ અને શીર્ષક સાથે વાર્તાલેખન લખો. મુદ્દા- એક શિલ્પી - સુંદર મૂર્તિઓ બનાવે - લોકોમાં પ્રખ્યાત - અભિમાન આવે - મૃત્યુ નજીક - યમરાજનો દૂત આવે - એક સરખી ૧૧ મૂર્તિ - દૂત મૂંઝાય - દૂતની યુક્તિ - શિલ્પી બોલે - પકડાય. [6 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: Write a story with a title and a moral from the given points (a sculptor, pride, the messenger of Yamraj, eleven identical statues, the messenger's trick, the sculptor speaks and is caught).
- It carries 6 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Writing task. The official marking scheme gives only the mark split and guidelines; the model story below follows the given points in order.

Step 2: Write the answer in Gujarati શીર્ષક : અભિમાની શિલ્પી
એક ગામમાં એક શિલ્પી રહેતો હતો. તે એવી સુંદર મૂર્તિઓ બનાવતો કે જોનારા દંગ રહી જતા. તેની કળાની વાતો દૂર દૂર સુધી ફેલાઇ અને લોકોમાં તે પ્રખ્યાત થઇ ગયો. ધીમે ધીમે તેના મનમાં અભિમાન આવી ગયું. તે કહેતો કે મારા જેવો કલાકાર આખી દુનિયામાં નથી. એક દિવસ તેને જ્યોતિષીએ કહ્યું કે તારું મૃત્યુ નજીક છે અને યમરાજનો દૂત તને લેવા આવશે. શિલ્પી ગભરાઇ ગયો. તેણે એક યુક્તિ વિચારી. તેણે પોતાના જેવી જ અગિયાર મૂર્તિઓ બનાવી. બધી મૂર્તિઓ એકસરખી હતી. તે પોતે તેમની વચ્ચે ચૂપચાપ ઊભો રહી ગયો. યમરાજનો દૂત આવ્યો તો બાર એકસરખા માણસો જોઇને મૂંઝાઇ ગયો. કોણ સાચો શિલ્પી છે તે તે ઓળખી શક્યો નહિ. થોડી વાર વિચારીને દૂતે એક યુક્તિ કરી. તે બોલ્યો : 'વાહ, શું સુંદર મૂર્તિઓ છે! બસ, એક જ ખામી રહી ગઇ છે.' પોતાની કળાની ખામી સાંભળી શિલ્પી અભિમાનથી બોલી ઊઠ્યો : 'ક્યાં ખામી છે? મારી કળામાં કોઇ ખામી ન હોય.' દૂતે તરત હસીને તેનો હાથ પકડી લીધો અને કહ્યું : 'મૂર્તિઓ બોલતી નથી, એટલે તું જ સાચો શિલ્પી છે.' અભિમાનને કારણે શિલ્પી પકડાઇ ગયો.
બોધ : અભિમાન માણસને મુશ્કેલીમાં મૂકે છે અને મૃત્યુ સામે કોઇ યુક્તિ ચાલતી નથી.
In English: The story follows every given point in order, has a suitable title, and ends with a moral about pride.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Language style and spelling: 1 mark.
2. Subject matter and an interesting narration: 3 marks.
3. Title (suitable and meaningful): 1 mark.
4. Moral (બોધ, in line with the story): 1 mark.
5. Expand the given points in your own way, mostly in the past tense.
6. Use simple, flowing language and end with a title and a moral drawn from the main character, event or purpose.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Follow the points in order, keep the story in the past tense, and give a title and a moral at the end.

17(I). પ્રશ્ન-17. નીચે આપેલા વિષય પરથી પત્ર લેખન અથવા તો સચિત્ર જાહેરાત બનાવીને લખો.
તમારા વિસ્તારમાં રખડતાં કૂતરાંઓનો ખૂબ ત્રાસ છે. તો તે અંગે પગલાં લેવા માટે વિનંતી કરતો પત્ર વડોદરાના મ્યુનિસિપલ કમિશનરને લખો. [5 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: Write a letter to the Municipal Commissioner of Vadodara asking for action against the nuisance of stray dogs in your area.
- It carries 5 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Writing task (formal letter). The official marking scheme gives only the mark split and guidelines; the model letter below follows them.

Step 2: Write the answer in Gujarati તારીખ : ૧૫/૦૬/૨૦૨૭
પ્રતિ,
માનનીય મ્યુનિસિપલ કમિશનરશ્રી,
વડોદરા મહાનગરપાલિકા,
વડોદરા.

વિષય : રખડતાં કૂતરાંઓના ત્રાસ અંગે પગલાં લેવા બાબત.

માનનીય સાહેબશ્રી,
સવિનય જણાવવાનું કે અમારા વિસ્તારમાં રખડતાં કૂતરાંઓનો ખૂબ ત્રાસ વધી ગયો છે. સવારે અને રાત્રે કૂતરાં ટોળામાં ફરે છે અને ભસવાથી લોકોની ઊંઘ બગડે છે. નાનાં બાળકો, વૃદ્ધો અને શાળાએ જતા વિદ્યાર્થીઓ પાછળ કૂતરાં દોડે છે અને કરડવાના બનાવો પણ બન્યા છે. રસ્તા પર ગંદકી પણ ફેલાય છે. તેથી આપશ્રીને નમ્ર વિનંતી છે કે આ રખડતાં કૂતરાંઓને પકડવાની અને તેમની યોગ્ય વ્યવસ્થા કરવાની તાત્કાલિક કાર્યવાહી કરશો. આપના સહકાર બદલ આભાર.

આપનો વિશ્વાસુ,
ક. ખ. ગ.

In English: A formal request letter with date, address of the recipient, subject line, salutation, body in three parts (problem, effect, request) and closing.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Address and date: 1 mark.
2. Salutation and greeting (સંબોધન અને અભિવાદન): 1 mark.
3. Subject matter and correct language: 2 marks.
4. Closing and signature line (સમાપન અને લિખિતંગ): 1 mark.
5. Write the address, salutation and closing on the left side (international method).
6. Do not give your own name, address or city; the question names only the recipient (the Municipal Commissioner of Vadodara), so use only that.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Use the formal letter format: date, address, subject, salutation, body, closing. Do not write your own name or address.

OR

17(II). સ્વચ્છ ભારત, સ્વસ્થ ભારત - અભિયાનની સચિત્ર જાહેરાત લખો. [5 marks]

Solution:

Concept:

- The question asks: Write an illustrated advertisement for the 'Swachh Bharat, Swasth Bharat' campaign.
- It carries 5 mark(s), so the answer must be complete but not padded.

Step 1: Find where the answer comes from Writing task (advertisement). The official marking scheme gives only the mark split and guidelines; the model advertisement below follows them.

Step 2: Write the answer in Gujarati **સ્વચ્છ ભારત, સ્વસ્થ ભારત**
[ચિત્ર: હાથમાં સાવરણી લઈને રસ્તો સાફ કરતાં નાગરિકો, કચરાપેટી અને લીલાંછમ વૃક્ષો]

સૂત્ર : 'સ્વચ્છતા અપનાવો, રોગ ભગાવો!'
આવો, સૌ સાથે મળીને સ્વચ્છ ભારતનું સ્વપ્ન સાકાર કરીએ.
1. કચરો ફક્ત કચરાપેટીમાં જ નાખો.
2. ભીનો અને સૂકો કચરો અલગ રાખો.
3. હાથ ધોઈને જ જમો, પીવાનું પાણી ઢાંકીને રાખો.
4. આસપાસ સ્વચ્છતા રાખો અને વૃક્ષો વાવો.
5. સ્વચ્છ ઘર, સ્વચ્છ શેરી, સ્વચ્છ ગામ, સ્વસ્થ દેશ!

સ્વસ્થ ભારત માટે આજથી જ શરૂઆત કરો.
સંપર્ક : સ્થાનિક સ્વચ્છતા સમિતિ, નગરપાલિકા કાર્યાલય.
In English: An advertisement with a picture described in brackets, a short catchy slogan, five clear points and a closing call to action.

Step 3: Check the key points A full-mark answer must contain these points:
1. Pictorial presentation (ચિત્રાત્મક રજૂઆત): 1.5 marks.
2. Slogan (સૂત્રાત્મક રજૂઆત): 1 mark.
3. Overall presentation: 2.5 marks.
4. Use a picture, a quality slogan, brief and attractive text, and an impressive catchy line.
5. Describe the picture in a bracket if you cannot draw it; the text must be short and clear.

Step 4: Conclusion The model answer is given in Step 3.

Quick Tip to Solve: Give a picture, a short slogan, a few bullet points and a catchy last line.